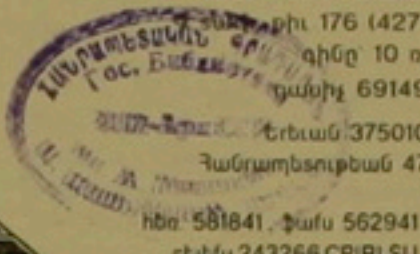

Սեղսեմբեր 14
Երեւանի
1993

ՈՍՏԿՆԱՐ
ԱՍՏՍԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Թի 176 (427)
գինը 10 օ.
գանիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47
հին 581841, ֆախ 562941
տելեխ 243266 CIPRI SU

Պարսիանի Հարց

Ուկրաինան իրո՞վ զինում է Ադրբեջանին, հավասում է ուկրաինացի լրագրողը

«Ազգի» սեղսեմբերի 8-ի համարում տպագրված մեր քրթակցի այն հարցազրույցը, թե վերջերս Ուկրաինան Ադրբեջանին է սրամտորը 40 սանկ, որոնցից 9-ն արդեն հասել են հասցեատերերին, իր ամօխյական քարգացումն ասացավ, երբ ՀՀ արգործնախարարությունը համադասախան քորդի նոսա ուղարկեց Ուկրաինայի արգործնախարարությանը, նեղելով, որ դա ամօխյականուն հակասում է ՄԱԿ-ի Անվանգորչյան խորեղի ընդունած բանաձևի 10-րդ կէտին, որով կոչ է արվում որին էրորդ երկրին զեմ մնալ հակաաւարտ կողմերին զեմ մասախարերելու: Այդ արթիվ «Ազատրյուն» ռաղիոկայանի ռուսական բաժնի Ուկրաինայի քրթակցից Կիեւից հարորեւ, որ խո՞վ Ուկրաինան Ադրբեջանին է ուղարկելու ոչ թե 40, այլ 30 սանկ: Միևնույն ժամանակ, քրթակցի ուեւ, որ դաւանասար անթո՞ր հրաժարել են մեկնաբանել այդ փաստը, իսկ Ուկրաինայի արգործնախարարությունում ուղղակի խտոնաւոր է եւ չգիտեն ինչ դասախանն:

Ժողովրդագրական ագրեսիա

Ադրբեջանական լրագրական միջոցների հաղորդման համաձայն, Ադրբեջանի ղեկավարությունը հասուկ կարգադրություն է սվել Աղզամից, Ճիգուրուց, Ճերայից եւ Կուրայից փախսականներին հանրապետության ասովել խիտ լեզգիական եւ բալիական բնակչության երջաններում տեղադրելու մասին: Ստեփանակերտի քաղաքական դիտորդները կարծիով, ադրբեջանցի վերաբնակների հարյուրավոր ընտանիքներ հիմամբ ուղարկվում են Կուրալեռնի, Կարաբեռնի, հայմազի, Քուրայի, Սասալի եւ Ջալիլաբադի երջանները ադրբեջանական փոխամասնության օգին ժողովրդագրական վիճակը փոխելու նպատակով: Եւյն աղբյուրների վկայությամբ, վերաբնակները հրաժարվել են տեղավորվել անհրապետության արտաքին եւ հայմազի երջաններում, ընկալվելու է լեզգիական ընակչությունը եւ դախանքել են ադրբեջանի սրամտորը Ադրբեջանի խոտր հաղախներում, մասնավորապես Սոււգայիում, որեւզ փախսականներն սկսել են զավթել չգրաղեղված բնակարաններ: Տեղի են ունեցել ընդհարումներ տեղացիների եւ վերաբնակների միջեւ:

Իրանի արգործնախարարը զինել է ՄԱԿ-ին: Ադրբեջանի ղեմ Հայաստանի հարձակողական գործողությունների կառուցվածքները Իրանի արգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթին ղինել է ՄԱԿ-ի եւ ՏՆ-նական համագործակցության կազմակերպություններին Հայաստանի գործողությունները դասադարձելու, ինչոյես նաեւ հայկական գործախալորումները Ադրբեջանի սարամից դուրս բերելու դախանքով: Իրանի արգործնախարարի կարծիով, եՏԳ-ն ոյե՞տ է մարդախալորան օգնություն ցույց տա Ադրբեջանին: Այդ մասին Բախում մամուլի ասուլիսի ժամանակ հարորդել է Ադրբեջանում Իրանի ղեկաւան Ալի Աքբար Վելայաթինը: ԼՏ

Կարգավորում

ՂԱՐԱԲԱՂ-ԱԴՐԲԵՋԱՆ ԿՈՍՅՈՒՆԻԿԵ ՄՈՍԿՎԱՅԱՆ ԲԱՆԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԵՐՈՒՄ

Մինչ Հայաստանի առաջին փոխարգործնախարար Ժիրայր Լիդարիսյանը սեղսեմբերի 9-11 Մոսկվայում ընթացող եԱՊՆ Միևնակի խմբի ոչ դաւանական խորհրդակցություններից վերադարձավ Երեւան՝ իր հե՞տքերով նախազախող Սարիո Սիկայի կողմից բաժանված առաջարկությունների նոր փաթեթը եւ անմիջապես հանդիմողեց Հայաստանում հավասարազրկված օտարերկրյա ղեկավանագետների հե՞տ, Մոսկվայում երեկ ժամը 11-ից մինչեւ ուե երեկո տեղի ունեցավ ԼՂՀ-Ադրբեջան հանդիմում Ուսաստանի ակթիվ միջնորդությանը:

Պաւանական Երեւանը բանակցությունների այդ փուլին չմասնակցեց: Հանդիմումներ ԼՂՀ-ն ներկայացրեց արգործնախարար Արկաղի Կուրայաթը, իսկ Ադրբեջանը՝ Գեւորդյն խորեղի նախագահի տեղակալ Ալիաղին Ջալիլովը: Վերջինս բանակցությունների ընթացում տեւած կարճ ընդմիջման ժամանակ հայասրաւեց, թե գործնական սկիզբը եւ բարի կամի դրեւորումը բոլր կես, որդիեւզի երկխոսությունը բարունակվի եւ հասցվի իր սրամարանական

ավարտին: Փոխնախագահի ասելով, Ադրբեջանի նույնասկն է երկարաձգել ժամանակավոր հրադաղարի մասին համաձայնագիրը եւ ֆեւնարկել ադրբեջանական զավթված սարամքներից զինված ստորաբաժանումների դուրս բերման հարցը: Մինչդեռ, ինչոյես հայտնեց ռուսական հեռուստատեսությունը, Ղարաբաղի դասախորությունը փորձեց խտսել ոչ ժամանակավոր հրադաղարի, այլ ընդհանրապես երջանում խաղաղություն հաստատելու մասին:

Խախտում

Գնդակոծվել են Նոյեմբերյանի եւ Իջեւանի դիրքերը

Սեղսեմբերի 12-ին եւ լույս 13-ի գիւեւը Ադրբեջանի Ղազախի երջանի սարամից ականանեւերից, զնդաղիւրներից եւ ավտոմասներից զնդակոծվել են Նոյեմբերյանի երջանի Կոթի գյուղի եւ Իջեւանի երջանի Կիրանց գյուղի հայկական դաւանական կողմից: Այս մասին հաղորդում է Նոյեւան սաղան գործակալությունը վիախալիկով Հայաստանի դաւանությունյան նախարարության լրագրական մասախորությունից ասացված տեղեկությունները: Մեր կողմից տուժածներ չկան:

Խախտում

ԱՏՈՐԱԳՐՎԵՑ ԻՍՐԱՅԵԼ-ՊԱԿ ՀԱՍԱԶԱՅՆԱԳԻՐԸ
«Շալլում, Սալլում, Peace»

Երեկ, Երեւանի ժամանակով ժամը 19:42-ին Մոլիսակ սանը, հանդիսավոր, ակթի ճիւճ՝ հանդիսանալին դայաններում ստորագրվեց Իսրայել-ՊԱԿ խաղաղության դայանագիրը, որ Գազայում եւ Երիմուլում անցման երջանի համար սահմանախակ ինննաւարություն է ընդունում ռաղեսինցիներին:

Չանդիտությանը ներկա էին 3000 հրաղիյաներ, ինչոյես նաեւ Խաղաղաւոր լրագրողներ, ֆոտոթղթակիցներ, ռաղիտեհ ռուսաստանության աւխասախոմբեր: Ժամը 19:30-ին դաղիմ ժամանեցին եւ հարթակի վրա տեղ գրավեցին Ս. Լախանգների փոխնախագահ Էլ Գոր, այլ եւ աղակ կողմերում ունեւաղով Իսրայելի արգործնախարար Եիմոն Պեւեւին եւ Պաղեստինի ազաւագրման կազմակերպության գործունի բաժնաստեխան դաւանցաներից Մահմուդ Արասիւ: Այնուհետեւ հարակ բաժնագան նախկին նախագահ Յիմի Քարսերը, ոյեւսարաղար Ուրեւն Քիլստեթը, Ուսաստանի արգործնախարար Անդրեյ Կոզիւրեւը, Լորվեզայի ԱԳՆ Յոխան Յոզնե Պոլսը: Բնակիւրվել եւ նաեւ նախկին նախագահ Յուր Բուրը, որ բա

Երեւանի

Թուրքական ուղղաթիռը հե՞տախուրդական թռիչք կատարեց Հայաստանի սահմանում

Սեղսեմբերի 12-ի գերեղը թուրքական բանակի մի ուղղաթիռ հայ-թուրքական սահմանի Արմավիրի երջանի տեղանախի երկայնով հե՞տախուրդական թռիչք է կատարել, երեկ հայտնեցին Հայաստանի դաւանությունյան նախարարությունից: Հայտնի է նաեւ, որ նման թռիչքներ սահմանից 50 կմ բարավորով արղեղված են: Հիւեցեցներ, որ անցած բարար թուրքական

ինննաթիռներն արղեն նման թռիչքներ էին կատարել եւ անգամ թուրքական սարամից կրակոցներ էին եղել հայկական սահմանի ուղղությամբ: Հակառակ թուրքերի չմեղանցներին, ռուս սահմանադաղ զորերի բարը մի բանի անգամ մասնագույց արեց այդ միջադեղերը: Թուրքերը երեկ չեն մոտացել հանգուղայ Օզալին մի իչ վախեցնել հայերին: «Ազգ»

Երեւանի

ԱՄՆ-ը կտա խաղաղադաղ զորերի կեւը

ՆԱՏՕ-ն մի ծրագիր է մեակում 50 հազարանոց խաղաղադաղ զոր Բոսնիա ուղարկելու, որի կեւը կկազմեն անեղիկացիները: Այս ծրագիրը կհրազորվի, եթե հակամարտ կողմերը ստորագրեն համաձայնագիրը: Այս մասին է հայտնել դաւանությունյան փախուրդար Լես Էտինգը, նեղով սակայն, որ բար դժվար կլինի ԱՄՆ Կոնգրեսին համոզել վավերացնել այն, եթե դաւանակիցները չաղաղադեւն այդ զորի կեւը: Մինչդեռ սերբերը, արհամարհելով հրադաղարի դայանաւորվածությունը, հրթիռակոծել են Խորվաթիայի մայրաքաղաքը: Չագրերի այս հրթիռակոծությունը հինգաւթի օրը Խորվաթիայի հարավարեւելում գնեղող սերբական գյուղերի վրա խորվաթների անտաղանի հարձակումնա դաւանական է: Յեւ ժացել են մարտեր նաեւ Բոսնիայի սերբական Կրայինայում: Մուսուլմանների ղեկավար Իզեթբեգովիչը հրաման է արձակել կրակը միակողմանի դաղարեցնելու մասին, սակայն սերբերի ղեկավար Կարաջիչը խտսացել է օգնել Կրայինային, եթե դա անհրաժեւությունը ծագի:

Իսրայելցիները գնում են սուն

ԱՄՆ դաւանությունյան փախուրդար Լես Էտինգը Հոտումում հանդիմել է իր գործակցին: Ձեւնարկվել են Սոմալիում ՄԱԿ-ի ուժերի գործողությունների վերաբերյալ մոտեցումների տարբերությունները: Ինչոյես հայտնի է, Իսրայիան հայտնել էր իր զորերը Սոմալիից հանելու մասին եւ չէր բաժանում զեւերալ Աղիդին գնեղ սոմալիւնու ԱՄՆ մաղաղությունները: Հանդիմումից հետո նախարարները համաձայնվել են Լադաական ուժում գնեղու անհրաժեւությունյանը: Մինչդեռ երեկ տեղի ունեցած նոր բախումներում զոնկվել է եւս 4 ամերիկյան զինվոր: Իսկ Սոգաղիտում տեղի ունեցած բազմախազարաւոց ցույցը դախանքել է օտարերկրյա զորերի դուրսբերումը:

Ընտրություններ Նորվեգիայում

Երեկ Նորվեգիայում ավարտվեցին ընտրությունները: Քվեաթերթիկներում տեղ են գնել նաեւ գործաղկություն եւ ԵՊ-ին ղինելու հարցերը: Ըստ դիտորների, այժմ կառավարող Էյլթրիսական կուսակցությունը կդաղաղանի իր ղիւրը, Բանի որ վերջերս անցկացված հարցումները ցույց են սվել ընդդիմաղի դաղաղանողական կուսակցության ժողովրդականության անկումը:

Արձակվեց Դիսավերին

ԱՄՆ վերջաղես արձակեց «Դիսավերին» սիեզերանավը: Ճիւրիղայի Քանա վերել հրթիռակայանից մեկնարկը նե սաձղվել էր 5 անգամ արախալորումների խախտումների, օղերեւութաբանական դայանցների եւ այլ դաւանաներում: Այժմ 5 հոգուց բաղկացած անձնակազմը հարող մեկնարկ վերցնելով, ղեկավարում է 363 մկ դղար արժեղող արբանյակը:

Մահացավ հայտնի ղիւրիմոր

Շարար օրը Յուրիլիտում քաղցկեղից մահացավ հայտնի դիրիմոր Էրիկ Լայնդորֆը, որը հայտնի էր որդես արհամարիված երաժեւական գործերի վերակենդանացող եւ նոր երկերի հե՞տագոսը:

Թուրքական

Թուրքականները զողացել են ՄԱԿ-ի փողերը: Թուրքականները մեղաղրվում են իրաղի խոր փախսականներին նախասեւծով ՄԱԿ-ի միջոցների յուրացման մեջ, հաղորդում է Ֆրանսուրեւը: Այս սկանդաղը վերջին ամիսների ընթացում երորդն է եւ դիտորները գնում են, որ հաղորդ սարվա մարտին կայանալի տեղանախ իւխանությունների ընտրություններում այն կարող է չբորեն աղել կատաղաղ կոաղիցիայի դիրի վրա: Համաձայն Թուրիայի ամենազանգաւթմային «Սարախ» օրաթերթի, երկու սարի աուայ Սասարուլի փաղաղաղես Հայի Կոաղաղուրն յուրացել է ՄԱԿ-ի միջոցները: Կոաղաղուրն, որն աուայ Թուրիայի հարավարեւելյի հասուկ նախանգաղեսն էր, ՄԱԿ-ի զարգացման հիմնաղրամի սրամաղրած 170 հազար դղարը, որը նախասեւծովում էր Իրաղից փախած Իրերի համար, փոխանցել է բանկի իր սեղիական հաւաղի վրա: Կոաղաղուրն համաձայնել է զոււարը Սասարուլ փոխանցելու փաստի հե՞տ, բայց հայտարարել է, թե դրան մեցնել են փաղաղի քուրթի մեջ:

Երեւանի

վարեց «Շալլում, Սալլում, Peace» կարգախոսով:

Այնուհետեւ, անցկերն լեզվով խոսեց Երեւան, որ ներկա արարողությունն ակթիին համարեց, Բան դայանաղարի ստորագրումը մեկղարյա բեւանանն է վերջանում եւ զեւերի կեւում փոխաղիւրում է շինարարության ծայնով եւ վախեցեց, թե իր կատաղաղությունը յուրը է ՊԱԿ-ի հե՞տ միասնաբար Գազան եւ Երիմուլը բարգաւթան երջանների վերամելու գործում:

Վերջում ԱՄՆ-ին, Ուսաստանին եւ Նորվեգիային ուղղված ընտրակաղության խտր ասաց Մահմուդ Արասը, արաթերն լեզվով: «Համագործակցությունը միակ միջոցն է համակեղության», ասաց նա եւ հույս հայտնեց, թե 2 սարի անց կողմերը կգնեն ու կրանակցեն արղեն երուսաղեմի բնակեցման եւ հարակից հարցերի մասին, միաժամանակ հայասրաւեղով, թե դաղեսինցիները հույս ունեն, որ բոլորը կոզնեն իրենց, որդեսղի սարիների դայաղից հե՞տ կարողանան վերակաղուցել Գազան ու Երիմուլը: Այնուհետեւ, ծաղաղաղարությունների ներքո Երեւան եւ Ս. Արասը ստորագրեցին փաստաղթերը, մինչ Արասը, Քիլստեթն ու Ռաղիլը հե՞տում էին արարողությանը Վերջում փաստաղթերն ստորագրեցին իրեր վեւերի, Ա. Կոզիւրի եւ Ու. Քիլստեթի կողմից: Վերջինս հանղես եկավ կարճ ճաղու: «Ազգ»

ՈՍԿ

Համաեղ Գիտ

Սեպտեմբերի 13-ին սեղի ունեցավ ՈԱԿ Հանրապետական վարչության եւ 33 ԳԽ ում ՈԱԿ խմբակցության համաեղ Գիտ: Քննության ամսվեց 33 ԳԽ 7-րդ և սաւարանի օրակարգ մասն երեք կարեւորագույն նոր սեղի օրակարգը ստեղծման մասին համաձայնագրի, 33 1993 սոցիալ-սեփական զարգացման ծրագրի եւ ղեկավար կազմակերպչական ընթացի մասին կատարվող հասկացվողության եւ 33 Սահմանադրությունների նախագծերի կազմակերպչական կարգի հարցերը:

Վարչության անդամ Սամվել Մահալյանը եւ փոխանորդ Գուրգեն Չակոբյանը նշեցին, թե կարելի է եզրակացնել, որ Հայաստանը ստիպված կլինի հրաժարվել ղեկավարության անկախությունը խորհրդանույն զգալի գործառնությունների մասնակցությունը պայմանավորելու, որակավորված եւ մասնավոր ինժեներային ֆախակազմության հնարավորությունը: Ընդգծվեց, որ համաձայնագրի լիով պահպանումը չի ապահովում փոխարենը 33 ինչ չափով է կարողանալու խուսափել բնակչության սոցիալական վիճակի վաթսրացումից:

Այս հարցի վերաբերյալ ՈԱԿ դիրեկտոր Վերնականայան Ծգրաբեյու համար խորհրդակցել ֆինանսական ղեկավարների ու մասնագետների հետ եւ ավելի մանրամասն սեղիկություններ հարողովուրդը տրամադրված հարցերում կատարել 33 կատարվողություններ:

33 ԳԽ հարտուր Կարազոյան Ավոյանը սեղեկացրեց, որ 33 կատարվողությունը նախքան է ուղարկել 33 ԳԽ նախագահության 1993 թ. սոցիալ-սեփական զարգացման ծրագրի եւ ղեկավար կազմակերպչական ընթացի մասին հասկացվողությունը հետազոտելու խնդրանքով: Քննարկելով այդ եւ նաեւ «Չձեռ ծրագրի հարողովուրդը վերաբերյալ եղած սեփականությունը, նիստում գերակշռեց այն կարծիքը, ըստ որի հասկացվողություն եւ հարողովուրդը մասնակցությունը հետազոտելու անհրաժեշտ է որոշվեց հարցին անդրադառնալ այն ժամանակ, երբ ԳԽ համաձայնագրի վերաբերյալ համապատասխան փաստաթղթեր:

Վարչության անդամներ Ռուբեն Միրզախանյանը ներկայացրեց Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհրդի կողմից ստեղծված 33 Սահմանադրության նախագիծը, նշեց, որ այն ամենաինչ է անբերի չէ: Այդ դաստիարակ է սեղեկությունների 17-19-ը նախատեսվում է անցկացնել սահմանադրական խորհրդակցություն, որի յուր սեղեկաներում եւ լիազումար նիստում սեղի ունենալի ինժեներությունների արդյունքում էլ զգալի կոչվել այդ արքերը: Նշվեց նաեւ, որ այն Լաւոյն արքերում է 33 ԳԽ Սահմանադրական համաձայնագրի կողմից ստեղծվածից եւ իր մեջ իրական ժողովրդավարության հասնելու հսկայական երաշխիքներ է տարուհանում:

Ախտում կարծիքի հայտնվեց, որ Սահմանադրության ընդունման համար Սահմանադրության ժողովի հիմնական գաղափարը թեւ խիստ առաջադիմական է, սակայն իրականացման կամ գործնականացման սեփականությունը գեր է թերություններից: Առաջարկվեց այդ խնդրին եւս մեկ անգամ անդրադառնալ: Հավելի անհեղձ, որ ՍԱԿ կողմից ստեղծված արքերակն արդեն դաստիարակ է որոշվեց 33 ԳԽ-ը խորհրդի կազմակերպչական հանել Սահմանադրության ՈԱԿ արքերակը:

ՀՈՒՍԵՑ ԳՈՂՈՍԱԿ

Պատերազմ

ՂԱՐԱԲԱՂՈՒՄ ԶԻՂԱԴԱՐԸ ԵՐԿԱՐԱԶԳՎԵՑ

Շարք եւ կհրակի օրերին իրարությունը Լեւոնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում հանգիստ է եղել: Թեւեւ աստուծոյա հրադադարի ժամկետն ավարտվել է դեռեւս ուրաք օրը, այնուամենայնիվ ռազմական լայնածավալ գործողություններ չեն արձանագրվել: Ռազմական դիտողներն այն կարծիքին են, թե հակամարտ կողմերը տարադադես ստատոկական դրության մեջ են եւ իրենց հետագա քայլերը ճշեկուն համար ադասում են ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի մոսկովյան ոչ դաստնական բանակցություններին, ինչպես նաեւ Ղարաբաղ-ադրբեջանական երկկողմ հանդիպման արդյունքներին: Ինչպես նաեւ, այդ հանդիպմանը, որը ոչ թե վերջնականադես ձայնողվել էր, այլ հետազոտվել, Լեւոնային Ղարաբաղը ներկայանալու է առաջարկությունների տարաստի փաթեթով: Տեսակէս կա, թե ադրբեջանական կողմի հանդիպմանը ժամանակին չներկայանալը տայանաձայնողված էր ոչ միայն դաստիարակն առաջարկությունների քաղաքացիականությանը, այլեւ ընդհանրադես հնարավոր զիջումների վերաբերյալ անորոշ դիրեկտումներ, ինչն իր հերթին տայանաձայնողված էր ուսուադրբեջանական բանակցությունների արդյունքներով:

Բոլոր դեղիներում, հրադադարի տահադանումը ցույց է ալիս, որ թեւ կան ադրբեջանական կենտրոնական հրամանատարությանը չեն քարկվող կազմավորումներ (համեմայն դեղիս, ադրբեջանական կողմը հրադադար խախտելիս համայն էր նման դաստնադանություններ թերում), այնուամենայնիվ ավելի սեսական եւ հիմնավոր զինադադարը միանգամայն հնարավոր է.

Իրականում

Դասարանը վճռեց, ո՞վ կիրականացնի.

Երբ հիշում եմ, մեր քերում քազմիցս անդադարել եմ «Հայգազ» արադրական միավորման ինժեներ եւ արհիւնի նախագահ Արաւիչ Հակոբյանին ալախանից ադորինի կեղով ազանելու երկարամի հերթից հանելու խնդրին: Փաստորեն ավելի քան մեկ արի ծեսը դասական ալալալալ ավարսվեց, եւ արդարությունն ի վերջո հարթանակեց Գերագույն դասարանը դիմեց Ընդգեկիլային եւ վառելիքի նախարարությանն ու լանդրեց լուծել Արաւիչ Հակոբյանի ալախանիով աղախվման եւ բնակարանի հերթում վերականգնելու հարցը: Ինչպես ասում են, ա-

եւ իսկական բանակցությունների մասին կարելի է խոսել քերեւս միայն դրանից հետո: Եի՛ս է, այն մասնավորությունը կա, թե Ադրբեջանը երկարատես զինադադար կարող է օգտագործել «ուժի գալու» նրա սակով եւ համախմբել ուժերը իսկ փորձը ցույց է ալիս, որ ադրբեջանական կողմը հակվում է դեղի անմիջական երկկողմ բանակցությունները միայն այն ժամանակ, երբ այնուս ի վիճակի չի լինում դաստնազմել: Այլ կերով ասած, որոշակի վստահ կա, թե Ադրբեջանի կողմից սա հարկադրված քայլ է, եւ իրարություն փոփոխության դեղիում այն կարող է հետաքրքար չեղալ համարվել: Եւ այնուամենայնիվ, ռազմական հարթանակներ ինչ-որ բան արժեն միայն այն դեղիում, երբ դրան ամադողվում են ֆադալական հաջողություններ: Իսկ Ղարաբաղ-ադրբեջանական երկկողմ բանակցություններն արդեն իսկ լուրջ հաջողություն են:

Սեղեկություն 12-ին Մոսկվայում այդ հանդիպումը վերադադես սեղի ունեցավ, եւ կողմերն անմիջադես վճռեցին երկարաձգել զինադադարի ժամկետը առնվազն մինչեւ բանակցությունների ավարտը: Անկախ նրանից, թե ինչով կարգարսվեն բանակցությունները (դժվար է հուսալ, թե միանգամից քոլոր հարցերը կուծվեն, եւ մեկ օրում խաղաղություն կհաստատվի), դար է, որ անմիջական երկխոսությունը հակամարտության խաղաղ կարգավորման ամենակարգ եւ ամենահուսալի ուղին է, եւ դաստնազմի ողջ ընթացումը թերեւս ամենակայուն ու սեսական զինադադարը դրա վկայությունն է:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԱՍԱՐՅԱՆ

Միջոցակալան

Հայ-սիրիական հարաբերությունները խորանում են

Սեպտեմբերի 6-ին Հայաստան էր վերադադել մեր հանրադեսության դասվորությունը արդյունաբերության նախարար Աոո Սաֆարյանի գլխավորությամբ, որը Միխայում մասնակցում էր Դամասկոսի միջազգային արդյունաբերական ցուցահանդեսին: Հայաստանն այնտեղ ներկայացված էր առանձին սաղավարով, եւ, ինչպես սեղեկացանք երեկ կայացած մամուլի առուլիսի ժամանակ, որին մասնակցում էր նաեւ «Հրազդանմա» ձեռնարկության գլխավոր սեփորն Թեւման Տեր-Պետրոսյանը, մեծ հետաքրքրություն էր առաջադես Միխայում: Ցուցահանդեսում, որն, ի դեղ, այցելել է նաեւ Միխայի վարչադեսը, Հայաստանի արդյունաբերությունը ներկայացված էր հիմնականում «Հրազդանմա» ձեռնարկության արադրանով: Ինչպես սեղեկացրեց ոյրն, Սաֆարյանը, Հայաստանի եւ Միխայի սեստությունների կառուցվածքն այնտիսին է, որ նրան կարող են հաջողությամբ լուսցնել մեկ մյուսին: Սակայն ցավալին այն է, որ առայժմ չկան համագործակցության մեխանիզմներ եւ համադաստայան ներկայառուցվածքներ, մասնավորադես բանկային համակարգ, սրահադոր, կաղ եւ այլն: Դրանց սեղեկման ուղղությամբ ձեռք են բերվել մի քան նախնական տայանաձայնողվածություններ, որոնց մասին ավելի մանրամասն կսեղեկանանք մեր քերի հաջող համարում:

Հանդիպման ընթացում տայանաձայնողվածություն է ձեռք բերվել նաեւ 1994 թ. երեսնում Միխայի արդյունաբերական ցուցահանդեսվածադի կազմակերպման վերաբերյալ: Ինչ վերաբերում է առեսական ներկայացուցիչներին, աղա ամենայն հավանակամությամբ Հայաստանում եւ Միխայում դրան կսեղեկվեն արդեն այս արի: Ա. Բ.

Ղարաբաղի հրամանատարի վեհանձն քայլը

1993 դաստնության բանակի հրամանատար Սամվել Բարալանը սեղեկություն 13-ին 1500 դոլար փոխանցեց որերի եւ Ղարաբաղի դաստնազմում ձեղեկներին կորցած երեխաների օգնության ֆոնդին: Ինչը դարաքողի գորադեսը, այդ գումարն սսացել էր իր հետավոր հայրենակիցներից Անսարայի Միդնե ֆաղաում քնակող Բարբին եւ Սուլթան Կորթյան Կորթից, որոն որոշել էին իրենց խնայողությունների մի մասն անձամբ հրամանատարին ուղարկել ի նւան երախադեսության նրա մարական ալախանի համար: Սճար

Բալու

Ուսու լրագրողը ձերբակալվել է Բալուում

Ինչպես հարողել են Պոսֆակսում գործակալության քրաակին Ադրբեջանի ԼԳ նախարարությունում, Բալուում աղաբեկական գործողության փորձի համար կազանալովել է կալիներգաղցի, «Թիլգիս» քերի քրաակից Իդոր Խվալակովսկին: Խուլաղակության ընթացում աուս լրագրողի մոս հայտնաբերվել է դայադիկ յուր, ֆոտոաղաբաս, Sony մայագրի եւ հավելի մեկ նա: Գլխավոր ոսիկանական գերեսու լության ներկայացուցի խոսերով, Խվալակովսկին ալախում էր հայկական հասուկ ծաաալության օգսին: Խվալակովսկու երկու օգնականների մոս հայտնաբերվել է լուսանկարչական ծաղալեն, որի վրա նկարահանված էին Ադրբեջանի արաձում գեկող սրահեղալական նւանակություն ունեղող օրեկներ: Միդնե, Հայաստանի Ազգային անվանգության վարչությունից հերեցին Պոսֆակսում գործակալության այն լուրը, թե իր աուս լրագրողը գործել է հայկական հասուկ ծաաալության օգսին: Մոսկվայում Ադրբեջան ներկայացուցությունից հարողել են, որ ոյին չգիտեն այդ միղադեղի մասին, դա դաստնադանեղով վաս կարող Բալիի հետ: «Ազգ»

Շեղար Ալիեղ կողմ է համալաարհային բանկի հետ համագործակցելում

Ադրբեջանի նոր ղեկավարությունը կողմակից է համալաարհային բանկի հետ համագործակցության ընդայնմանը եւ կանի ամեն հնարադոր այն քովաղակալից դարձելու համար: Այդ մասին բանկի ներկայացուցիչների հետ հանդիպմանը հայտարարել է հանրադեսության ԳԽ նախագահ Չեղար Ալիեղ: Ինչպես հարողել են Պոսֆակսում քրաակիցի նախագահի ալախակազմից, Չեղար Ալիեղ նշել է, որ Ադրբեջանի համար ներկայումս քաս կարեւոր է բանկի աղալությունը, քան որ դրա քուլ կսա Ադրբեջանի զարգանելու քովաղակալից հարադեսությունը: Չեղար Ալիեղ հալախարել է հյուրերին, որ համալաարհային բանկի փորձագետների առադրկները Ադրբեջանի էներգեկիկ համալաարհային քարեկոյուններ կասարելու մասին, ինչպես նաեւ ներկա սեսեսական իրավիճակի նրանց վերլուծությունները կուսումնասիրվեն հանրադեսության կառավարության կողմից, հետագայում դրան օգտագործելու համար: ՆՏ

Ալիեղի մրցակիցը նախագահական ընտրություններում

Բալիի մարարադեսական ինստիտուտի 63-ամյա դղեցն Քիրար Արիլովը Ադրբեջանի նախագահության քեկնածու է առադարվել իչ հայտնի «Անկախ Ադրբեջան» կուսակցությունից: Ընտրություններ սեղի կուենան հուկ սեմբերի 3-ին: Նախագահության գրանցված քեկնածու լինելու համար Արիլովը դեբ է մինչեւ սեղեկություն 19-ը կենտրոնական ընտրական հանձնադողովին ներկայացնել իր կողմակիցները 20 հաղար ստրագրություն: Քիրար Արիլովը Ադրբեջանի նախագահության երկրող քեկնածուն է: Առայիցը հանրադեսության ներկայիս ղեկավար 70-ամյա Չեղար Ալիեղն է: ԻՃ

ԱՄՆ-ը օգնեց ադրբեջանցի փախսականներին

Կարմիր խայի միղազգային կոմիտեի եւ ՄԱԿի փախսականների գործերի Գերագույն կոմիտարիսի միղղող ԱՄՆ-ը ադրբեջանցի փախսականներին հասկարցրեց 2 միլիոն դոլարի օգնություն: Այդ մասին ԱՄՆ նախագահ Բիլ Կլինտոնը հայտնեց Ադրբեջանի ղեկավար Չեղար Ալիեղին այն նաակում, որ երկուսարքի օրը հրադարակվել է ադրբեջանական մամուլում: Ուղերձ քարք օրը Ադրբեջանի ղեկավարին էր հանձնել ԱՄՆ նախագահի հասուկ հանձնարարությունների գծով դեսղան Արոր Ցալաոնը: ԻՃ

Հայտարարություն

Քաղաքացիական Համաձայնության Սահմանադրության խորհրդակցությունը 1993 թ. սեղեկություն 16-17-ին, ժամը 10.00-ին Հանրադեսության կիճոյի սան դաղիճում եւ սեղեկություն 18-ին, ժամը 11.00-ին Հայաստանի Ազգային օրդրայի եւ քալալի քարոնի դաղիճում հրակիում է ԱՄՆ, որի ընթացում ինարկվելու է վեց կուսակցությունների 3004, 394, 394, 399, 394 եւ ԱՄՆ կողմից հավանության արժանացած Սահմանադրության նախագծի արքերակը:

- 1. Մարդու իրավունքների եւ ֆաղաղական հասարակության
 - 2. Պատկանության ինժեներների «Օրեկայի եւ գործադիր իլաանություններ»
 - 3. Պատկան մարմինների
 - 4. Տեղական մարմինների
- Հավախոսները ձեռք բերելու համար դիմել վերը նշված կուսակցությունների կենտրոնական մարմինների գրաանակներին:
- Մուսկոլի հավախոսներով:
- ՔՀՍԽ խորհուրդ

Մեխանիկներ

Ղարաբաղում կասկածում են սիկին Չիլերի ասածներին

Թուրիայի վարչադես Թանու Չիլերը Մոսկվա կասարած այցից հետ քազմիցս հայտարարել է իր հայկական աղեսիան Ռուսաստանի եւ Թուրիայի կողմից համաեղ դասաղարկելու եւ կոնֆլիկի կարգավորման համաեղ քայլերի մասին: Մակայն այդ հայտարարությունները աուսական կողմից չեն հաստատվել: Այդ աղիքով, ԼԷՀ-ում անհանգստություն է առաջացել, որ ինչպես արդեն մեկ անգամ եղել է, Թուրիան, քանակելով Ռուսաստանի հետ համաեղ նախաձեռնության անվան քակ, անց է կացնելու խիստ միտումնալոր ֆաղալականություն, ինչը կարող է միայն խանգարել սոլղակի բանակցությունների գործընթացին: ՆՏ

Ալիեղ կողմակից է կոչեկիվ անվանգության տայանագրին

Ադրբեջանի ղեկավար Չեղար Ալիեղն արահայսվեց այն քանի օգսին, որ հանրադեսությունն ստրագրի ԱՊՀ քրանակներում կոչեկիվ անվանգություն տայանագրի, ինչպես նաեւ նոր աուս ադրբեջանական միղղեկական տայանագրի, ներառելով փոխաղարծ անվանգության կեթեր: Սեղեկություն 13-ին Ադրբեջանի միլի մեղիսի նիստում հանդես գալով անցյալ քարք Ադրբեջանի դասվորակության Մոսկվա կասարած այցին վերաբերող հավեսվություններ, Ալիեղ իր սեսակեցը հիմնավորեց Ռուսաստանի հետ աուկա հարաբերություններում Ադրբեջանի դիրեղը Հայաստանի հավասարեցնելու անհրաձեեսությունը: Նրա կարծիքով, դա քուլ կսա առալվել արդյունակեթորեն լուծել հայադրբեջանական հակամարտության կարգավորման խնդիրը: Ալիեղ հայտնեց, որ Մոսկվայի քանակցություններում երկուսեկ ձգսում է արահայսվել, որդեսի ամենամոս ժամանակներ ստրագրի Ադրբեջանի ու Ռուսաստանի նոր միղղեկական տայանագրի, որը նախագահ Արուլ ֆազ կլիքեյի օրով ստրագրված հա-

Մտայնական

Ուսուցիչները Եւրոնականում են բողոքել, մտավորականները աջակցում են նրանց

Այս օրը սեպտեմբերի 1-ը հանրապետության դրոշմներում ուսումնական օրը սկսվում է ազատագրող զանգի հետ միաժամանակ նշանակող նախ ուսուցիչների գործադուլով: Այն, ըստ Եւրոյան, դեռևս նախորդ ուսումնական տարվա զործադուլի քառասունամյակի օրը: Մասնավորապես այս գործադուլը սարքեր կերտ են ընկալվում սկսած նրանց գործընկերներից վերջացած կառավարական աշխատանքով, աջակցությունը մինչև ֆինանսավարչություն ու խոհանոցային կոչեր:

Հայաստանի մտավորականների միությունը հանդես է եկել հայաստանում, ուր իր «բարոյական աջակցությունն է հայտնում մտավորականության մի սպիտակ քանակի ուսուցիչների գործադուլային արձակուրդը»: Հայաստանի մեջ նշվում է, որ մեր երկրում գիտության, կրթության հովանավորումը դեռևս պայմանավորված է մարդկանց այդ աստիճանով կարողությունները «ժամանակն անհատական միջոցով նրանց ճանաչողական կյանքի դասադասելու այլաբանական կերպով»: «Իսկ ուսուցիչները, դասախոսները կամ գիտնականները նման երկրում մնում են ընդազուրկ ու բռնադատված»:

Մտավորականների միությունը ուսուցիչների այսօրվա գործադուլային արձակուրդը գտնում է հայտնում, որ վաղը Հայաստանի ողջ մտավորականությունը ստիպված կլինի գործադուլի ճանաչողական «Փրկության կիր երկրի կառավարման համակարգի կերպարանափոխման մեջ է», եզրակացվում է հայաստանի միությունը: «Ազգ»

Վեղադրական օրվային օրհանգիստի օրհանգիստը: Ինչպես ԻՖ-ին հայտնեցին սեպտեմբերի 13-ին Ռուսաստանի արևելյան իրավիճակների տեսական կոմիտեի մասնաճյուղի կենտրոնում, Ռուսաստանի մարզի Վեղադրական օրհանգիստը օրվային օրհանգիստի իրականացում է արդեն 214 մարդ, այդ թվում 76 երեխա: Անցկացվում են հակահամաճարակային միջոցառումներ:

Հրավիրում են արագա լրագրողներին եթե դուր ուզում եմ

- Ծանոթանալ լրագրողի հրատարակման արագության արագության
- Կարողությունը մասնաճյուղի, հեռուստատեսության և օտարերկրյան հեռուստատեսության և օտարերկրյան հեռուստատեսության
- Փորձել մեր ուժերը որդեգրել թղթակից, խմբագիր
- Տիրապետել մեքենագրության և լուսանկարչության տեխնիկային

Դիմելով Հայաստանի ժուռնալիստների միության տասնհինգ օրհանգիստի օրհանգիստը, որը կատարվում է 1993-1994 ուսարվա ընդունելություն:

Դուրսը կարող են ընդունվել երեսնամյակի և մեծահասակ երեք տարեկանից բարձր դասարանների աշակերտներ: Ուսումնական և գործնական պարտավորումները կանցկացվեն արագության մեկ օր շաբաթը, ժամը 16-18-ը: Ուսման տեղությունը երկու տարի է: Դուրսը ավարտողները կստանան համապատասխան վկայական: Ընդունվել ցանկացողները թեթև է ներկայացնել ինքնակենսագրություն, ազատ քննարկում արագություն, 1 լուսանկար (3x4 չափով):

Փաստթղթերը ներկայացնել անհրաժեշտ է սեպտեմբերի 28-ը, ամեն օր (քաղաքում և կիրակի օրերից), ժամը 11-16-ը:

Պարտավորումները կսկսվեն սեպտեմբերի 29-ին, ժամը 16-ին:

Դուրսի հասցեն է՝ Երևան, Պուլտինի վտղոց 3ա, Հայաստանի ժուռնալիստների միություն:

Լրացուցիչ տեղեկություններ համար գանձահարկ 561447:

Դուրսի տեղեկություն

Միջուկ. Հարեհի

Ովքեր սանն ունեն փոքր երեխաներ, աս չափ կիսի են այս օրվա հունվարին մեզ մոտ անդրված անչափ ծանր կացությունը, երբ հանրապետությունում մի գրամ կաթի փոխարինելի չկար, եւ աս մայրեր միայն քրեմլում, մեկ էլ աղաղակի հույսերով էին կերակրում ամեն ինչից անհեղափայլ իրենց զավակներին: Եւ հանկարծ օրեր

մղկեցրեցին սովորեցնեն աշխատանքի և աշխատանքի մեքենան: Հունահայ մեր եղբայրների հետ Մոխիակում եմ: Ակնհայտորեն զգացվում է, որ նրանք մեծ հույսեր են կադրում իրենց քեռած սարակործան հետ՝ զսնելով, որ այն կարող է դուրսը ինչ քեռածացնել մեր անտուն հայրենակիցների հոգսը: Մակայն որս լիարժեք գործունեության համար դեռ հարկ է ձեռք բերել ջարդիչ և խառնիչ մեքենաներ:

ՕԳՆՈՒՄ ԵՆ ՀՈՒՆԱՐԱՅԵՐԸ

անց մեկը մյուսի հետեից «Չվարճող» օդանավակայան են իջնում ամերիկյան 8 ինժեներներ՝ բերելով հունահայ համայնքի հանգանակած միջոցներով գնված Frisolac մանկական կերը, որ մի քանի ամիս մեղմեց դրությունն այս ոլորտում: Հունաստանի մեր հայրենակիցների տասնամյակային կազմում էին Արա Տիլիսիյանը, Գեղամ Յաղջյանը, ուրիշներ: Նրանք այն ժամանակ քերեցին մոտ 250 տոննա մանկական կեր՝ ամբողջը հանձնելով ՀՀ առողջապահության նախարարությանը:

Արա Տիլիսիյանը կես-կասակ, կես-ուրջ ասում է իր օրը կանգնած տեղացի գործավորներին. «Խնդրում եմ այնպես վերաբերվեմ մեքենային, ինչպես կվարվեմ մեր կնոջ և զավակների հետ»: Նախասեպտեմբերի գործադուլից հետո աղյուսները մասշտաբային գնեցող վաճառող կարիքավորներին նախադասությունները սաղավորվել են հարկից ցրանի բնակիչներին:

Եւ ահա կրկին այդ անհանգիստ մարդիկ այստեղ են: Այս անգամ նրանք բերել են տեղական արտադրության Գրոս մակնիշի ֆար փայտատու մի հսկա մեքենա, որ մի քանի օր անոթ փոխարինեցին աղետի գոհի Մոխիակ: Մոտ 200 հազար դոլար արժեքով այս մասնիչ սարքը ի գոտի է ժամանում արտադրել 40 ամ երկարության 1900-ից 3600 բետոնյա աղյուսներ՝ նայած դրանց հաստությունը:

Պրն Արային խնդրում են մի էիլ իր մասին տասնել: «Կարեւոր չէ, կարող եմ ասել: Գրեմ գործի մասին»: Իսկ Գեղամ Յաղջյանը սաղավորում է. «Չմայած փոքրիկ է մեր զարթոցը՝ մոտ 10 հազար հայ, բայց միասնական է հայրենիքին օգնելու հարցում: Արան ռաժիկավար է եւ դաճակցակա, բայց մենք ֆաղափական որեւէ խնդիր չունենք միմյանց հետ, հայրենիքը մեկն է: 1989-ից Հունաստանում գործում է «Հայաստանի աղետալների օգնության կոմիտե», որի տասնամյակային կազմում եւ արդեն 5-րդ անգամ են այստեղ, Արան չորրորդ անգամ: Ահա ինչ է միայն նրանով, թե արդյոք արեցի՞մք ամեն հնարավոր մեր հայրենիքի համար»: Հունահայ մեր եղբայրները մեկնում են Հայաստանից: Երազում են վերադառնալ մի քանի ամիս անց եւ դարձյալ ոչ ձեռնունայն, հավանաբար բերեն կաթի փոշու հերթական խմբաբանակը մեր փոքրիկների համար: ԵՎՈՒՆ ԱՅՈՒՆՅԱՆ

Համաձայն ՀՀ կառավարության 1993 թվականի օգոստոսի 10-ի թիվ 420 որոշման, փոփոխություններ են լրացվում են կատարվել ՀՀ կառավարության 1991 թվականի հոկտեմբերի 1-ի թիվ 584 եւ 1991 թվականի օգոստոսի 15-ի թիվ 512 որոշումներում: Ներկայացվում են ՀՀ ներքին գործերի մարմինների կողմից մասնագիտորեն օրհանգիստի ծառայությունների համար սահմանված չափերը՝ ըստ հանրապետությունում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի (ներկայումս կազմում է 4200 ռ.) համադասասխան տոկոսների չափով:

Ի գիտություն ճանապարհային երթևեկության մասնակիցների

Մասնագիտորեն օրհանգիստի ծառայությունների չափերը

Մասնագիտորեն օրհանգիստի ծառայություն	%-ի չափը	Վճարման ներկայիս չափը
Տրանսպորտային միջոցների տեխնիկական զննության համար	3	126 ռ.
Ավտոմեքենայի գրանցման տեսական համարանիշների սրման համար	60	2520 ռ.
Մոտոփոխադրամիջոցների, կցորդների, կիսակցորդների գրանցման եւ տեսական համարանիշների սրման համար	30	1260 ռ.
Վարորդական իրավունքի եւ գրանցման վկայականների սրման համար	30	1260 ռ.
Ավտոմեքենայի կողմից գրանցման տեսական համարանիշի վերականգնման համար	120	5040 ռ.
Մոտոփոխադրամիջոցների, կցորդների, կիսակցորդների կողմից գրանցման տեսական համարանիշի վերականգնման համար	60	2520 ռ.
Կողմից վարորդական իրավունքի եւ գրանցման վկայականների փոխարեն կրկնօրինակների սրման համար	60	2520 ռ.
Վարորդական իրավունքի վկայականի ձեռք բերման նպատակով նմուշային ընդունման (տուրանյայտ) նմուշային, ինչպես նաեւ փորձակողական համար	3	126 ռ.
Տրանսպորտային միջոցների գրանցման, վերադասարկման, հաշվառումից հանման, ինչպես նաեւ դրանց գրանցման չափերի փոփոխության հետ կապված որեւէ գործողության կատարման համար	3	126 ռ.
Տարանցիկ (տրանզիտ) համարանիշի համար	3	126 ռ.
Պիլանավորական ներկայացուցչությունների տրանսպորտային միջոցների տեսական համարանիշների սրման համար	500	21.000 ռ.

Ծանոթություն
Ուժը կորցրած ճանայի Հայաստանի Հանրապետության Նախարարների խորհրդի 1991 թվականի օգոստոսի 15-ի թիվ 512 որոշման հավելվածի ծանոթություն 2-րդ կէջը:
Որոշման պահանջները կիրառվեն սույն թվականի սեպտեմբերի 15-ից:

Կարճ

Ձմեռն առանց դաժնանքների

Երեսնյակի դաժնանքների գործարանի աշխատանքները հում չլինելու դեպքում օրը կանգ են առել: Ինչպես հայտնեց Երևանի դաժնանքների գործարանի գլխավոր ինժեներ Երվանդ Սուֆայանը, եթե անցյալ տարի այս օրը մի կիլոգրամ: Այս տարի գործարանն արտադրել է ընդամենը 110 հազար դաժնանքային սուպի կանայ ոլոռի դաժնանք (ընդամենը 28 ռ): Գործարանը նախատեսված է արտադրելու իսպանական արտադրությանը, բայց առայժմ հարողվել է գնել արտադրանքի միայն չինյան ֆաբրիկայում: Իսկ գործարանն ունի մազուրի ընդամենը 10 օրվա դաժնանք: Սուֆայանի խոսքերով, գործարանի արտադրանքը իր որակով համապատասխանում է միջազգային ստանդարտներին, սակայն վաքթրավորման վաճառքի դեպքում անհար է դառնում արտադրանքի արտահանումը:

Արտադրողին ձեռնառն չէ սեփական միջոցներով բերել գործարանը հասցնելը եւ օրհանգիստից էլ ցածր գներով գործարանին հանձնելը: Գյուղացուն անհրաժեշտ է կանխիկ դրամ, իսկ ձեռք բերելուց հետո կանխիկ միջոցներ չունի: Եւ միայն վարկերից ստացված 100 մլն ռուբլին, որը հնարավոր է օգտագործել միայն փոխանցման կարգով, չի կարող փակված միջոցները արտադրության կազմակերպմանը: Միայն տոմսի մասով արտադրելու համար գործարանն օրհանգիստ է գնի անհատից 50 մլն ռուբլու հում:

Գործարանն ունի նաեւ այլ խնդիրներ՝ տարանքը չեն փակվածացնում, կան դասարանի արտադրանքի իրացման հետ կապված զոլվարություններ: Որոշու հետեւանք, աշխատողների միայն 20 տոկոս է զբաղված: ԼՏ

Խաղաղության մարտահանգներ

Սեպտեմբերի 11-ին երկօրյա այցով Գորիսում էին Իրանիայի Վիեն Կարաի դասվիրակությունը Բաղաբաղե Լուի Սերմազի գլխավորությամբ: Կադրված դաստիարակ, բազում զորքի հետ Գորիսը սզո արարողության մեջ էր, բայց դա չի անցարեց, որ Բաղաբաղե դաստիարակը իր փոքրիկ զորքով հարձակվեց Կարաի դասվիրակությանը անվան դորոգում, գործադրական ֆաթիկայում, Որոսանի հէկում: Օրվա երկրորդ կեսին դասվիրակությունը մեկնեց Կարաբաղ: Սեպտեմբերի 12-ին, ժամը 16-ին Գորիսի դաստիարակական բաժնում կայացավ հանդիպում գործադրողների եւ վիենցիների միջեւ: Գյուրերի կողմից մեկ րոպե լուրջամբ հարգվեց զորքի ինքնասպառ: Այնուհետեւ Վիենի Կարաբաղեցը, որն իր խոսքում նեցը, որ Բաղաբաղե դաստիարակը ինքնասպառ է, Կարաի որ Վիենում կա հայկական մեծ համայնք, որի ղեկավար ժողովի Քեմիլյանը դասվիրակության կազմում է, Գորիսի հրեքը ծառայությանը նկրեց 1 ջրասար մեքենա 800 լ արողությամբ, 1 զենքատես: Պատվիրակության իրենց հուրանվերները հանձնեցին, գործադրողները:

ՀԱՄԱՆԿ ԲԱՐՏԱՆՆԱՅԻՆ ՍԵՐ ՍԵՒ. ԲՐԱԿԿԻՅ. ԳՈՐԻՍ

Խաչարեք արտասահմանին

Սեպտեմբերի 11-ին Կարաբաղի իրանական զորքերը ընդունելության են արժանանում ոչ միայն Վանաձորում ու Հայաստանի բազմաթիվ բնակավայրերում, այլ նաեւ արտասահմանում: Միջազգային քարտեզագրական քարտեզ կազմակերպությունների ցուցաբերած մարդասիրական օգնություններին Սեպտեմբերի 11-ին Կարաբաղի իրանական զորքերը վարձատեսույց է լինում խաչարեք նկրելով: Առաջին խաչարեք արտերկր է ուղարկվել 1989 թ. եւ սեպտեմբերի 11-ին Արցախի հայկական եկեղեցում: 1991-ին «Ինքնակառ» մարզապատկան կազմակերպության միջոցով նախարար իր մտակամ տեղ գտավ Գերմանիայի Բավարիայի մարզի Զյուլփերգ հաղում: Այդ օրվա հունվարին Սեպտեմբերի 11-ին խաչարեքը հանդիսավորությամբ տեղադրվեցին Իրանիայի Թուրքի եւ Իսրայիլի Ուլմենա Կարաբաղում: Նույնպես ի հասնումն Հայաստանի ցուցաբերած մեծ օգնության նախարար է նկրել նաեւ Հաղաբաղում:

ՍԱԼՎԵԼ ՄՊՎՈՅՆՍԻՆ ՍԵՐ ՍԵՒ. ԲՐԱԿԿԻՅ. ՎԱՆԱՁՈՐ

«ԱՐԱՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ՀԱՄԵՐԳԱՄԱՐԱԿ

4-19 Սեպտեմբերի

Գերմանական երաժշտության օրեր

Նախատեսված է հայաստանի ֆիլիսոփայության և կազմակերպ

Գեղարվեստական դեկորատիվ և գլխավոր դիմիտոր

ԼՈՐԻՍ ԵՎԱԿՈՐՅԱՆ

Գերմանիայի դեպրտանսում Երևանում

Սեպտեմբերի 15-ի սիմֆոնիկ համալսարանի կազմակերպությամբ կատարվող «Հանդիպում» օպերայի նախերգանքի կատարմամբ: Լայն թեմաների քաղ համակարգին, սիմֆոնիկ հազգեցած զարգացման միջոցներով հեղինակը սեսանելի կերպարներում է մարմնավորում սրտ երգիչ (Սիմեոնյան) աստեղ Զանհոյզերի մասին լեգենդի առանցքային փուլերը: Յեղիս Սեն դելտոնի հոչակավոր ջութակի կոնցերտը կնվազի ՀՀ ժողովրդական արտիստ, ՀՀ տեսական մրցանակի եւ միջազգային 2 մրցույթների դափնեկրի, դրոշմատուր է Պուրոյի ճանաչողության: Երազային երաժշտության վառ նմուշներից է Ռիխարդ Շտրաուսի «Մահ եւ տայծառացում» սիմֆոնիկ դրամը: Իր իսկ ինվանդի գառանգանք, սեռային սեփուները, աղա եւ մահը, որ նրան ազատում է անքանից եւ տայծառացում դարձնում...

Դիմիտոր Լորիս Եվակորյան

Փաստանի երթական համերգները սեպտեմբերի 18 եւ 19-ին: Ըստ քաղ եւ կիրակի՝ 14-ին, յոթեպարի 18-ին:

Ուժադրություն

Սեպտեմբերի 18-ին ուժի մեջ են սեպտեմբերի 8-ի տոմսերը:

«Արամ Կոչարյան» համերգատեսուր սպասում է իր սանկցիներին:

Վկայա

Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսեյ Գլուշկոյի ստանդարտային գործընկերության վրա կատարված հետազոտությունների արդյունքները անուշամիտ զարգացման ենթակառուցվածքային ծրագրի մասին արտահայտված կարծիքները ցույց են տալիս, որ Ռուսաստանի արտադրության զարգացման համազորության ծրագրի իրականացմանը անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել հարկային քաղաքականությունը:

Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսեյ Գլուշկոյի արտահայտած կարծիքները ցույց են տալիս, որ Ռուսաստանի արտադրության զարգացման համազորության ծրագրի իրականացմանը անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել հարկային քաղաքականությունը:

Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսեյ Գլուշկոյի արտահայտած կարծիքները ցույց են տալիս, որ Ռուսաստանի արտադրության զարգացման համազորության ծրագրի իրականացմանը անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել հարկային քաղաքականությունը:

Վարկած երրորդ. «Ինգուլցները»

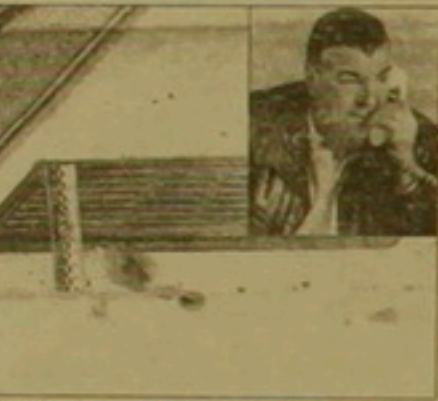
Հանցագործների հետքեր ենթադրվում են Ռուսաստանի արտադրության զարգացման համազորության ծրագրի իրականացմանը անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել հարկային քաղաքականությունը:

Վարկած երկրորդ. Օսական «Անտառը»

«ՄԱ»-ի դոսյեն. «Անտառը» օստրալիական հակամարտության սկսվելուց հետո ստեղծված զինված կազմա

50. ՄԻԼԻՈՆ ՊՈԼՅԱՆԻԶՎՈՅԻՆ ՄՊԱՆՈՂԻ ԴԻՄԱՅ

վորում է Այն հսկում էր Ռուսի կիրճի Երզնը (Պոլյանիկոյի ստանդարտային վարչապետը): «Անտառի» հիմնական մասը (մոտ 30 մարդ) ենթարկված է Իրանի զորքերի կողմից զրկման: Ավագակային կազմավորման ղեկավարները (7 մարդ) նախկին կազմակերպիչներ են (Հյուսիսային Օսիայի ՊԱԿ-ում ու ԵԳԵ-ում): 18 ավագակների գործով հետազոտություն է ղեկավարում: Առաջնահամարյալ զորքերը մարտի 1992-ի նոյեմբերյան ղեկավարում էր:

կան ազգային բնակիչները ոչնչվել են Վերադարձված Պոլյանիկոյի Երզնը, ուր բնակվում էին մինչև 1992-ի նոյեմբերյան ղեկավարում էր:

Վարկած չորրորդ. Ամենատվորականը

Միայնակ վրիժառուներն ու ավագակները, ինչպես ինգուլց, այնպես էլ օստրալիական հարձակումներ են գործում հարձակների սարսափների վրա, զննարկում են հակառակորդի ուժերը: Միայնակ վրիժառուները մի հարվածով բաղկանում էր: Այդպես էր, քան որ, սակայն կենսազորները է Հյուսիսային Օսիայում հանրահայտ «Ոչ մի ինգուլց Իրանի կողմից» կարգախոսը: Օրյակիկներն Պոլյանիկոյի ստանդարտային ուժերից ավելի ծնունդ է օստրալիական արմատականներին: Երբ հայտնվել ստանդարտային էլ բար

բյուն՝ 97, ծանր մարմնական վնասվածք՝ 67, բռնաբարություն՝ 20, դեմոկրատիկ հակառակություն՝ 200, անձնակազմի՝ 1318, կողոպուտ՝ 221, ավագակային հարձակում՝ 109: Հյուսիսային Օսիայի սարսափում գործում են 10-12 անհսկելի զինված կազմավորումներ, մտավորապես նույնն են էլ Ինգուլցայում:

Իշխանության վակուումը երկու հանրապետություններում էլ ծնեց անիշխանություն: Իսկ Վիկտոր Պոլյանիկոյի ստանդարտային հետ դարձրած հարձակումը ՌԻԳՈՒԿՅԱԿԻ ու Հյուսիսային Օսիայի հարձակված խմբավորումներին ուղղակիորեն միայնակ հետ համաձայնության գալու ատապառնակություն էր: Անգամ Չերնեմ գյուղի (Պրիգորոդնի Երզնը) եւ Լազարյի միջև ավտոտարանի հարդույակցության վերականգնման փորձն անմիջապես քաղաքացի: Առաջին օրը օգոստոսի 13-ին, ճանապարհը փակեցին այդ գյուղի օսերը: Զինվորականները, ինչպես ԼՂԿ, այնուհետ էլ խաղաղարար ուժերը, ոչինչ չկարողացան անել: Ոչ ոքի համար գաղտնի չէ, որ նրանք համախառն անհամաձայնություն են տասնել դիտարկի դեմ: Զորքի ֆայնայումն այնքան է խորացել, որ անհնարին է դարձել զինվորականների միջավայրում զենքի ու մարտական զինամթերքի արտադրությունը:

Այնուհայտ է, որ Ռուսաստանի փոխվարչապետի ստանդարտային ֆառակային նպատակներն իրականացված են: Փայտասակները վերադարձի վերաբերյալ դժվարությամբ ձեռք բերված համաձայնությունները քաղաքացի են, գործի ներկայությունը մեծացել է, փոխհրաձգությունները բնակիչ են նաև ուժով: Անգամ երբ հանցագործները գտնվել էլ, դա հակամարտության խաղաղ լուծման չի հանգեցնի:

Ու բնկող Ռուսաստանի լավագույն խուզարկուները (խնդրել են անունները չհայտնել) հավաստում են, որ բնկել են ստանդարտային հետքեր, հենց իրենք էլ բոլորից բերահավաստեն են քննարկում:

«Անգու կա, որ մեկ կգտնեն միայն կասարողների ղեկավարը, ատում է Ռուսաստանի ԵԳԵ Իրանի հետախուզության գլխավոր վարչության ԲՆԻՅՆԵՐԻԳ մեկը: Առավել հավանական կլինի հակառակ հասցե: Այսինքն, երբ մեկ գտնեն ինգուլցի դիակը այն գնացրել հետ, որով տղանիկ են Պոլյանիկոյն, Կոբեկին ու Կրակոյից, աղա ստանդարտային ավելի շուտ կասարել են օսերը: Եւ հակառակը»:

ՄԵՐԳԵՅ ՄԵՐԳԵՅ
Վարչակազմի Կազմակերպչական-Վարչական
«ՄԱ», 29 օգոստոս 1993

Դուրեի Զուր

Վրաստանում մեկնելու է արևակարգ դրություն

Շեարդնաձեն հայտարարեց, որ արևակարգ իրավիճակը հանրապետությունում կմեկնի խորհրդարանի այսօրվա նիստում: Կիրակի, ելույթ ունենալով Քուրախում սեղանակա ճեմատակա եւ իրավադատ մարմինների ղեկավարների խորհրդակցությունում, Շեարդնաձեն հայտարարել է, որ արևակարգ դրությունը ենթադրելու է Վրաստանում ֆառակային գործունեության աստիճանակա կուրսով, մասնավորապես, արգելվելու են հանրապետական լրատվության միջոցները ենթարկվելու են որոշակի զբաղմունքային: «Պետությունն ուժ ունի դրա համար, իսկ նրանք, ովքեր վայր չեն դնի զենքը, կոյնյալվեն»: Շեարդնաձեն նաև անհերքել է որակել իրադրությունը Արեւմտյան Վրաստանում, Ցխեմեիկալի գետի մոտ, որը «վրացիներին բաժանել է երկու հակամարտ կողմերի»: Երկուստեք, սեղանակալի 13-ին իր ավանդական օադիոհարցազրույցում Շեարդնաձեն համոզմունք է հայտնել, որ կասակարան ուժերի եւ զվիադակներին հակամարտությունը «ուսուկ կվերջանա»:

Կվերականգնենք սնտակայն կադերը

Վրաստանը չի կարող սնտակայն ճգնաժամից դուրս գալ առանց Ռուսաստանի օգնության, սեղանակալի 13-ին հանրապետական օադիոյով իր ավանդական հարցազրույցում հայտարարեց Էդուարդ Շեարդնաձեն: Նրա խոսելով, Ռուսաստանի ու Վրաստանի քանակցությունները ծախսողելու, այդ երկրների միջեւ դադանադրի ստորագրմանը խանգարելու շարժումներն աղադրում են: «Թող ոչ ոք չլինի խաղաղակալ Վրաստանում Ռուսաստանի խաղաղարար եւ հակառակը: Մոտ աղադրում մեկ Քուրա Ելցինի հետ կախաձեռնել խզված սնտակայն կադերի վերականգնման վրա», հայտարարեց Վրաստանի ղեկավարը: Սճար

Զուրկինը մեկնեց ժնե

Ռուսաստանի նախագահի հասուկ ներկայացուցիչ, փոխարտգործնախարար Վիսալի Զուրկինը երկուստեքի օրը մեկնեց ժնե, որտեղ սեղանակալի 14-ին նախատեսված է Բուսնիայի ու Հերցեգովինայի հակամարտ կողմերի քանակցությունների հերթական փուլը: Ինչպես ԻՖԻ թղթակցին ասացին լավանտյակ ղեկավարակալան աղադրում են, Զուրկինը մտադիր չէ հանդես գալ կարգավորման որեւէ նոր նախաձեռնությանը: Նրանց խոսելով, Մուսկվան մտադիր է օգտվել արդեն ավալ «ղեկավարակալան ուղեկողներ», որը կուսակալվել է մասնավորապես Մուսկվայում Ռուսաստանի արտգործնախարար Սնդրեյ Կոզիրեի եւ Զարախալայի ԱԳԵ ղեկավար Վլադիսլավ Յովանովիչի ու Բոսնիայի արտգործնախարար Զարիս Միլայիչի խորհրդակցությունների ժամանակ: Դիվանագիտական աղադրումները նաեւ հայտնեցին, որ սեղանակալի 14-ին Վաչինգոսնից Զագրեբ, աղա Սարաեւո կժամանի Սնդրեյ Կոզիրեյ:

Ելցինը ողջունեց խորհրդաժողովի մասնակիցներին

Ելցինը ողջունի ուղեւծ է հղել երեկուստեքի օրը Մուսկվայում բացվող միջազգային խորհրդաժողովի մասնակիցներին, որը նվիրված է բնկել փոքրաքիվ ժողովուրդների հիմնահարցերին: Ուղեւծում նա հայտարարել է, որ ինքն համաձեռն է մասնակցի ու լեզվի, ավանդական կենսակերպի դադանման ու վերածննդի գործում փոքրաքիվ ժողովուրդներին օգնելու խորհրդաժողովի նպատակներ: Նախագահը գտնում է, որ «ասանձնակալ ուսարդություն են դադանում ժողովուրդների եւ դեմոկրատիկ արգակցության կոնֆլիկտային իրավիճակները կանխելու եւ կարգավորելու հարցերը»: Խորհրդաժողովը կարուսակալի մինչեւ սեղանակալի 18-ը: Դրան մտադիր են մասնակցել 30-ից ավելի երկրների եւ մի շարք միջազգային կասակարանակա ու ոչ կասակարանակա կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:

Շախրայը դեմ է մարզերի եւ երկրամասերի կարգավիճակի փոփոխմանը

Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսեյ Գլուշկոյը դեմ է, որ Ռուսաստանի կազմի մեջ մտնող երկրամասերն ու մարզերը որոշում ընդունեն հանրապետությունների փոխակերպվելու արդյունքում: Դրա հետ մեկտեղ, նա չի բուրդնում ճեմատակալ խոսուրտաժողովի կարգավորումների սեղանակալ փոփոխությունը, որով «Ռուսաստանի կազմի մեջ կգտնեն որոշակի մարզերի ստանդարտային օրը Չխայնում կուրքատակալ որտեղ հանդիպում էր ունենում արգել ղեկավարության եւ սեղանակալ փոփոխության հետ, վախճանակալ փոփոխումն այն կարծիքը հայտնեւ, որ Ռուսաստանի հարկավոր է արտադրության ժամանակաբաշխում», որի քննարկում կողմնորոշվել էր Վաչինայում, «համաձայնությունը», երբ արտադրության երկրամասերի իրագործությունները են համաձայնեցնել հանրապետություններին: «Ելցինը 70 արտադրության համաձայնում կարգավորումն արտադրության ստանդարտային փոփոխումն այն չի հարցով», նեցեղում Շեարդնաձեյ Միլայում մտադիր է փոփոխել արտակալային Երզնայի ստանդարտային խոսակալն ինգուլցները:

Խոսելով երկրի իշխանության ներկայացուցչական եւ գործադիր ճյուղերի հակամարտության մասին, Շախրայն ասաց, որ կողմնորոշումն ոչ մեկն ում ու հնարավորություն չունի հարթանակի համար: «Կասակալության ընձան դրա եւս մեկ հաստատում է», ասաց փոխվարչապետը: Գեմահանգով աստիճանային քննարկման հետանկարները, Շախրայն ասաց, որ երկրի նոր հիմնական օրենքը կարելի է ընդունել ժողովապետական կարգով, համազորմանում, հանրաժողովի ժամանակ կամ դրա համար հասկալային սեղանակալ կիմնադիր ժողովում:

Մեղան Շախրայն այն կարծիքի հայտնեց, որ Վիկտոր Բարանիկովի հրաժարակալից ենթադրանքները հակառակորդները երկար ժամանակ կզիկավարի նախարարի դասանակալային: Նա կիւեցրեց, որ օրենսդրության համաձայն անվասնգործային նախարարին հաստատում է Գերագույն խորհուրդը: «Միլային աղադրում են չեւեւում այնուհետի բնկանադրում, որ կրակաստանին բնկանազանց եւ բն Գերագույն խորհուրդը», նեցե փոխվարչապետը: ԻՖ

Իլյուսեմկրն եւ Մակարովը հեռացել են

Ինչպես սեղանակալի 12-ին հայտնի դարձավ ԻՖԻ-ին, Ռուսաստանի նախագահի վարչակազմի վերահսկելի վարչության ղեկ Ալեքսեյ Իլյուսեմկրն եւ Ռուսաստանի անվանագրության խորհրդի հանցագործությունների ու կասակալության ղեկ ուսարի միջկերանաշալակալ հանձնաժողովի գործունեության աղադրական վարչության ղեկ Անդրեյ Մակարովը սեղանակալի 10-ին հեռացել են Մուսկվայից: Իլյուսեմկրն եւ Մակարովի աշխատակալ

մնում հրաժարվել են որեւէ սեղանակալ փոփոխումն սալ նրանց երբուդու եւ նկատակի մասին, ինչպես նաեւ հաստակել նրանց քանակալությունը կադակց:

Միլային Մուսկվայի դասակալ Գեմանի Պոնոմարյովը երկուստեքի օրը ԻՖԻ-ին հայտնեց, որ ինքն զիւեք Կանադայում աղադր Դմիտրի Զակոբովիկու հետ հանդիպման համար այնտեղ մեկնելու Իլյուսեմկրնի եւ Մակարովի մտադրության մասին: ԻՖ

Թիկնատաղահները մեծ դադանազարկ ունեն

«Ուղիսրիք քրոնիլը» հրադարակել է հողված Ռուսաստանում արտասահմանցիների դեմ կասակալ հանցագործությունների մասին: Երբ բերում է Ռուսաստանի ԵԳԵ հանրապետության սկայները, որոնք համաձայն, այդ կարգի հանցագործությունները անել են 70 տղաուկ: Միայն Մուսկվայում այս արգակա ասացին 7 ամիսների ընթացքում գրանգվել է 956 ծանր հանցագործություն, որը գերազանցում է 1992-ի նույն ժամանակահատվածի թվաքանակը մեկ երրորդով: Թեքքը համարում է, որ բնեւ

հանցագործությունների ֆանակով Մուսկվան դեւ չի հասել Ելու Զարիս, բայց Ռուսաստանի մայրաքաղաքը նույննաման վսանգավոր է: Արասահմանային գործարարները խուսափում են քանակարժեկ հարցանակ, զարդերով եւ մեկնաներով ուսարդություն գրակել: Ռուսաստանի արտաժողովը գործող արաստանի մանյան ֆիւրմաների ժախտեին արգակալ եւ նրանք անվանագործության համակարգը սեղանակալ եւ հանցագործներից մեծ գումարներով ուղեւելու համար: Թիկնատաղահները մեծ դադանազարկ ունեն: Սճար ԲՈՒ

լիության, մայրենի լեզվից օգտվելու, խղճի ազատության, առողջության դաշտանման և բժշկական օգնության, իր իրավունքների դասական դաշտանության, անմեղության կանխավարկածի, միեւնոյն իրավաստիքների համար կրկնակի անգամ դասասխանավորություն չկրելու, իրավաբանական և փաստաբանական ծառայությունից օգտվելու, իր, ամուսնու և մեծավոր ազգականների դեմ վկայություն չսալու իրավունքների սահմանափակման համար:

ԵՐՐՈՐԴ ՂԼՈՒՄ

Քաղաքացիական հասարակությունը

Հոդված 64. 1. Նյութական և հոգեւոր արժեքների նկատմամբ սեփականության իրավունքը մարդու և ժողովրդի անվանագրեցիկ և արժանապատիվ կյանքի առաջնությունն է:

2. Հայաստանի Հանրապետությունը ճանաչում է երաժշտությունը և սեփականության բազմաձևությունը: Սեփականության իրավունք ունենալու և ֆալսիֆիկացիաներ, նրանց միությունները, սեղանային ինֆակտաբանական մարմինները և ղեկավարությունը: Սեփականության բոլոր ձևերը գոյատևում են իրավահավասար դրամներում Սահմանադրության և օրենքների շնորհիվ: Պետությունը նպաստում է սեփականության իրավունքի և սեղանային սեփականության բոլոր ձևերի ներդրումը զարգացման համար և երաժշտությունը և դրանց դաստիարակությունը: Թույլատրվում է սեփականության մի ձևի փոխարինումը մյուսով, ինչպես նաև սեփականության խառը ձևերի գոյությունը:

3. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդամթերքի և զարգացման ուղղված է սոցիալական կողմնորոշում ունեցող օուկայական սննդամթերքի ձևավորմանը:

4. Սեփականատերերը սիրաշուն, օգտագործում և սնորհում են իրենց ունեցվածքը ժողովրդավարական հասարակության ընդհանուր բարօրության և բարոյականության դաշտանում համադաստիան, բնության և նրա հարստությունների դաշտանում խստիվ հաշվառմամբ առանց վնաս դաստանելու ֆալսիֆիկացիաների իրավունքներին ու ազատություններին, ղեկավարում և հասարակության օրինական օտերին:

5. Օրենքով նախատեսված բացառիկ դեպքերում սահմանափակված հասարակական և սեփականության իրավունքները, նախնական, արդարացի և լիակատար փոխհատուցման դրամով, ֆալսիֆիկացիաների և նրանց միությունների սեփականությունը կարող է օտարվել հասարակական կարիքների բավարարման համար: Քաղաքացիների և նրանց միությունների սեփականության ամեն մի այլ օտարում հակասահմանադրական է:

6. Սեփականության օտարման հետ կապված վեճերը լուծվում են օրենքի հիման վրա՝ Տնտեսական իրավաբան դասարանի կողմից:

Հոդված 65. 1. Ազգային հարստության դաշտանման և հավելման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության սահմանի առանձին մասերի, ընդերքի և այլ բնական հարստությունների համար օրենքով սահմանվում է համազգային բացառիկ սեփականության կարգավիճակ, և դրան դուրս են բերվում ֆալսիֆիկացիաներ օրենքադրությունից:

2. Հողը և բնական մյուս հարստությունները ժողովրդի գոյության հիմն են:

3. Հողի սեփականատերերը կարող են լինել ֆալսիֆիկացիաներ, նրանց միությունները, սեղանային ինֆակտաբանական մարմինները և ղեկավարությունը:

4. Հողի նկատմամբ մասնավոր սեփականության առավելագույն չափը սահմանվում է օրենքով: Այդ չափից ավելի

մեծ հողատարածքների կուսակումը միեւնոյն սեփականատերի ֆալսիֆիկացիաների կամ նրանց միությունների ձեռքում արգելվում է:

5. Պետությունը երաժշտություն է հողի և մյուս բնական հարստությունների սիրաշուն, օգտագործման և սնորհման ազատության իրավունքը, եթե այն վնաս չի դաստանում օրենքով սահմանված չափերի և չի խախտում սվյալ սահմանում առողջ անձանց օրինական օտերը:

6. Հողի բերիությանը անվերականգնելի վնաս հասցնող օտերումն արգելվում է:

7. Հողատերերից մեկի կողմից սահմանվում են օրենքով:

Հոդված 66. 1. Հայաստանի Հանրապետությունում հողափոխում և երաժշտություն է ֆալսիֆիկացիաների, նրանց միությունների, ղեկավար ձեռնարկությունների և սեղանային ինֆակտաբանական մարմինների ձեռնարկատերական և օրենքով չարգելված այլ սննդամթերքի գործունեության ազատության իրավունքը:

2. Մասնավոր ձեռնարկատերական և օրենքով չարգելված այլ սննդամթերքի գործունեության ձեռքը և դրամները, ձեռնարկատերերի միությունների սեղանային և դրանց գործունեության կարգը, ինչպես նաև սեղանային ինֆակտաբանական մարմինների և ղեկավար ձեռնարկատերական ունեցած հարկային դաշտանությունների չափերը սահմանվում են օրենքով:

3. Պետությունը երաժշտություն է դրամատերերի կնիման ազատությունը: Հարկային գործարքներ արգելվում են: Պետությունը իրավունք չունի որևէ մեկին բացառիկ կամ գերադասիվ իրավունք օտերի ձեռնարկատերության, ինչպես նաև ազատ սննդամթերքի գործունեության որևէ ոլորտում:

4. Ձեռնարկատերության հետ անհամատեղելի են օուկայական ազատ մրցակցությանը խոչընդոտող և արտոնյալ վիճակ ապահովող մենաձեռնարկը, գների անհիմն ու միատեսակ թարմացումը, ինչպես նաև ամեն մի այլ գործունեություն, որն ուղղված է սոցիալիզմի հաշվին գերադասումը:

5. Սոցիալիզմի օտերը դաստանվում են օրենքով:

6. Ձեռնարկատերության և ազատ սննդամթերքի գործունեության մյուս ոլորտներում ծագած վեճերը լուծվում են օրենքով սահմանված կարգով՝ Տնտեսական իրավաբան դասարանի կողմից:

Հոդված 67. 1. Հայաստանի Հանրապետությունում վարձու աշխատողներ իրենց աշխատանքային և մյուս սոցիալական ու սննդամթերքի օտերի դաստանության համար իրավունք ունեն սեղանային արհմիություններ և միավորվելու դրանց մեջ:

2. Արհմիությունները լիազորված են դաստանելու իրենց անդամների օտերը:

3. Պետության և մյուս գործատերերի դաստանությունները արհմիությունների հանդեպ սահմանվում են օրենքով:

4. Վարձու աշխատող իրավունք ունի ինֆուրույն դաստանելու իր աշխատանքային և սոցիալական ու սննդամթերքի օտերը:

5. Մի կողմից ղեկավարության և գործատերերի, և մյուս կողմից՝ վարձու աշխատողների ու նրանց արհմիությունների միջև ծագող վեճերը լուծվում են օրենքով սահմանված կարգով՝ դասարանի որոշմամբ:

Հոդված 68. 1. Ամուսնանալու, ընտանի կազմելու, երեխաներ խնամելու և դաստիարակելու, ինչպես նաև ծնողների հիմնադրելու և խնամելու մարդու բնական իրավունքը ճանաչվում է երաժշտություն է օրենքով:

2. Ամուսնությունը կնքվում է կնոջ և տղամարդու ազատ կամով, որոնք ամուսնանալիս, ամուսնական կյանք վարելիս և ամուսնալուծվելիս իրավահավասար են:

3. Երեխաներն իրավահավասար են անկախ ծագումից և ծնողների ֆալսիֆիկացիությունից:

4. Ծնողները հավասար իրավունքներ ու դաստանություններ ունեն երեխաների խնամի և նրանց դաստիարակության գործում:

5. Ընտանիքը՝ հասարակության հիմնական ու բնական բջիջը, ինչպես նաև մայրությունը և մանկությունը զանազան են ղեկավարության հովանավորության և դաստանության ներքո:

6. Պետությունը նյութական օգնություն է տրամադրում ընտանիքին, հասարակության կազմավորման շնորհիվ և այն ժամանակահատվածում, երբ ընտանիքում կան մանկահասակ երեխաներ, ինչպես նաև այլ անապատանակ անդամներ:

7. Որ և խնամից զուրկ երեխաները զնվում են ղեկավարության և հասարակության հովանավորության ու դաստանության ներքո: Նրանց նկատմամբ բարեգործությունը խրախուսվում է ղեկավարության կողմից և ազատ և ամեն սեփական հարկերից:

Հոդված 69. 1. Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության համակարգը կոչված է ապահովելու ֆալսիֆիկացիաների ֆիզիկական և հոգեկան առողջությունը:

2. Պետական և սեղանային ինֆակտաբանական առողջապահական հաստատություններում բժշկական օգնությունը ֆալսիֆիկացիաների սրվում է անվճար՝ համադաստիան բյուջեների և ապահովագրական վճարների հաշվին:

3. Հայաստանի Հանրապետությունը ֆինանսավորում է բնակչության առողջության դաշտանման ղեկավար ծախսերը, միջոցներ է ձեռնարկում առողջապահության ղեկավար, սեղանային ինֆակտաբանական և մասնավոր համակարգերի զարգացման ուղղությամբ, խրախուսում է ֆիզիկական և սոցիալական զարգացումը:

4. Քաղաքացիներին բժշկական օգնություն ցույց տալու բոլոր ձևերը, ներառյալ անվճար և վճարովի բժշկական օգնությունը, ինչպես նաև բժշկական ապահովագրությունները, երաժշտությունը են:

5. Մարդկանց կյանքին և առողջությանը սոցիալապես փաստերը և հանգամանքները դաստանաբար անձանց կողմից բախմանը հանցագործություն է:

Հոդված 70. 1. Կրթության և դաստիարակության նպատակը ազատ, օրինավոր, լուսավորյալ ու մարդու արժանապատիվությունը, նրա բնական և անօտարելի իրավունքներն ու ազատությունները հարգող, ֆիզիկապես և մտավորապես համակողմանի զարգացած ու հայրենասեր մարդու ձևավորումն է:

2. Պետական կրթական և դաստիարակական հաստատությունների կարգավիճակը և դրանց ինֆակտաբանական շնորհիվ սահմանվում են օրենքով:

3. Մասնավոր կրթական ու դաստիարակական հաստատությունների սեղանային դրամները և կարգը սահմանվում են օրենքով: Նրանց գործունեությունը երաժշտություն է ղեկավարության կողմից:

4. Պետությունը ճանաչում է ծնողների և նրանց փոխարինող անձանց իրավունքը՝ սեփական հայրեցողությամբ ընտրելու իրենց երեխաների կրթության և դաստիարակության համակարգը կամ տեսակը:

5. Կրթության և դաստիարակության ոլորտում ղեկավարությունը նպաստում է միջազգային համագործակցության ընդլայնմանը և զարգացմանը:

Հոդված 71. 1. Պետությունը և հասարակությունը դաշտանում են նախորդ և ներկա սերունդների զրական, գիտական, սեյնիկական և գեղարվեստական սեղանային առողջության արդյունքները, նպաստում են դրանց տարածմանը և ֆալսիֆիկացիաների համար բարենպաստ դրամներն են սեղանային օգտվելու դրանցից:

2. Պետությունը նյութապես հովանավորում է գիտությունը, զրականությունը և մշակույթը: Այս ոլորտում մասնավոր հովանավորչական գործունեությունը խրախուսվում է ղեկավարության կողմից և ազատ և ամեն սեփական հարկերից:

3. Գրական, գիտական, սեյնիկական և գեղարվեստական սեղանային առողջության ոլորտում ղեկավարությունը նպաստում է միջազգային համագործակցության ընդլայնմանը և զարգացմանը:

Հոդված 72. 1. Ուղիղ և հեռուստատեսությունը, զանգվածային լրատվության մյուս միջոցները ազատ են: Ճանաչվում և երաժշտություն է ինչպես ղեկավար, այնպես էլ ոչ ղեկավար զանգվածային լրատվության միջոցների գործունեությունը:

2. Գրանցությունն արգելվում է:

3. Զանգվածային լրատվության միջոցների մենաձեռնարկն արգելվում է: Կուսակցությունները և ֆալսիֆիկացիաների միություններն իրավունք ունեն հավասարապես օգտվելու ղեկավար ղեկավար, այնպես էլ ոչ ղեկավար զանգվածային լրատվության միջոցների գործունեությունը:

4. Հեռուստատեսության, ուղիղի և զանգվածային լրատվության մյուս միջոցների ամեն մի մենաձեռնարկ՝ ղեկավար թե ոչ ղեկավար, արգելվում է:

Հոդված 73. 1. Հայ Առաքելական եկեղեցին հայ ժողովրդի համայնքում, նրա հոգեւոր միաբանության, ազգային ինֆակտաբանական դաշտանման և հոգեւոր հարստության գրավական է:

2. Եկեղեցին անջատ է ղեկավարությունից և ինֆիլիտան է իր հոգեւոր առաքելությունն իրականացնելիս:

3. Սահմանված կարգով զանգված կրոնական հաստատություններն ունեն իրավաբանական անձի կարգավիճակ:

Հոդված 74. 1. Կուսակցությունները, ֆալսիֆիկացիան, հասարակական կազմակերպությունները և միությունները սահմանադրության ու օրենքների շնորհիվ սահմանված ազատ ծախսերում են իրենց զարգացմանը և ազատ մրցակցության հիման վրա մասնակցում են հասարակական կարծիքի ու ազգային գիտակցության ու կամի ձեռնարկմանը:

2. Կուսակցությունների, ֆալսիֆիկացիաների և միությունների հիմնադիր փաստաթղթերի ղեկավար զանգված կարգը սահմանվում է օրենքով:

3. Պետական մարմիններն իրավունք չունեն մեծելու կուսակցությունների, ֆալսիֆիկացիան, հասարակական կազմակերպությունների և միությունների հիմնադիր փաստաթղթերի զրանցումը, եթե դրանք հակամարդկային ու գոյություն ունեցող սահմանադրական կարգը բռնի աղալելու դրույթներ չեն դառնալու:

4. Պետական իշխանություններն իրավունք չունեն վարչական կարգով լուծարելու կուսակցությունները, ֆալսիֆիկացիան, հասարակական կազմակերպությունները և միությունները կամ ժամանակավորապես դադարեցնելու դրանց գործունեությունը:

5. Կուսակցությունների, ֆալսիֆիկացիան, հասարակական կազմակերպությունների և միությունների հիմնադիր փաստաթղթերի զրանցման, դրանց լուծարման ու գործունեության դադարեցման հետ կապված վեճերը լուծում է Հայաստանի Հանրապետությունը:

սուբյան Սահմանադրական դասարանը:

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԳ

**ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԻՐԱՎԱՆԱՑՄԱՆ ՊԵՏԱԻՐԱՎԱԿԱՆ
ԿԱՌՈՒՑԱԿԱՐԳԸ**

ՉՈՐՐՈՐԳ ԳԼՈՒԽ

Անմիջական ժողովրդավարություն

Հոդված 75. 1. Ժողովրդին տրանսպարենտ իշխանության իրականացման անմիջական ձևերն են համաժողովրդական վեճակությունը եւ ղեկավար իշխանության ներկայացուցչական մարմինների ընտրությունները:

2. Տեղական նշանակության հարցերը կարող են լուծվել գյուղի, ավանի, քաղաքի կամ քաղաքի բնակչության հանրաժողովի միջոցով:

3. Համաժողովրդական վեճակությունը եւ տեղական հանրաժողովների մասնակցություն իրավունք ունեն հայաստանի Հանրապետության ընտրական իրավունք ունեցող քաղաքացիները:

Հոդված 76. 1. Համաժողովրդական վեճակությունը ժողովրդի կամի լիակատար արտահայտությունն է:

2. Համաժողովրդական վեճակությունը անց է կացվում Ազգային ժողովի որոշմամբ: Ազգային ժողովը համաժողովրդական վեճակություն անցկացնելու հարցը կենտրոնում է տրամադրությունների ընդհանուր թվի 1/3-ի առաջարկով: Համաժողովրդական վեճակություն անցկացնելու մասին որոշումն Ազգային ժողովը ընդունում է տրամադրությունների ծայրերի 2/3-ով:

3. Ազգային ժողովը տարածվում է համաժողովրդական վեճակություն նշանակելու ոչ լիակատար, քան 100.000 ընտրողների ստորագրություններով լիազորված քաղաքացիների խմբի լիազորված իրավասու չէ փոխելու նրանց առաջարկված հանրաժողովի հարցի բովանդակությունը:

4. Համաժողովրդական վեճակության արդյունքներն օժտված են բարձրագույն իրավաբանական ուժով եւ չեն կարող վերացվել կամ փոփոխվել ղեկավար մարմինների եւ ղեկավար անձանց կողմից:

Հոդված 77. 1. Տեղական հանրաժողովներն անց են կացվում սվյալ բնակավայրերի կամ վարչատարածքային միավորի ինքնակառավարման ընտրովի-ներկայացուցչական մարմնի որոշմամբ նրա անդամների 1/3-ի առաջարկով: Տեղական ինքնակառավարման մարմինը հանրաժողով անցկացնելու մասին որոշումն ընդունում է իր անդամների ծայրերի 2/3-ով:

2. Ինքնակառավարման ընտրովի-ներկայացուցչական մարմինները տարածվում են տեղական հանրաժողովներ նշանակելու սվյալ բնակավայրերի կամ վարչատարածքային միավորի ընտրողների 1/5-ի ստորագրություններով լիազորված քաղաքացիների խմբի լիազորված իրավասու չէ փոփոխման:

3. Համաժողովրդական վեճակության եւ տեղական հանրաժողովների անցկացման կարգը սահմանվում է օրենքով:

Հոդված 78. 1. Պետական իշխանության եւ տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմիններն ու ղեկավար անձինք ընտրվում են համընդհանուր, հավասար եւ ուղղակի ընտրական իրավունքի հիման վրա, գաղտնի վեճակությամբ՝ մաժորիտար եւ համամասնական-բազմակուսակցական ընտրական համակարգերով:

2. Պետական իշխանության եւ տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական մարմինների ու ղեկավար անձանց ընտրության կարգը սահմանվում է Ազգային ժողովի որոշմամբ:

չական մարմինների ու ղեկավար անձանց ընտրության կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքով:

ՎԵՑԵՐՈՐԳ ԳԼՈՒԽ

**Հայաստանի Հանրապետության
Նախագահը**

Հոդված 79. 1. Հայաստանի Հանրապետության նախագահը ղեկավարում է պարժապետական ղեկավարման անձն է:

2. Հայաստանի Հանրապետության նախագահը օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների, ինչպես նաեւ ղեկավար իշխանության եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեությունը համաձայնեցնող հաստատի իրավասու է եւ չի կարող լինել այդ իշխանություններից որեւէ մեկի անմիջական կողմը:

3. Հայաստանի Հանրապետության նախագահի անձն անձեռնմխելի է:

Հոդված 80. 1. Հայաստանի Հանրապետության նախագահն ընտրվում է Ազգային ժողովի տրամադրությունների եւ նրանց ընդհանուր թվին հավասար տեղական ինքնակառավարման քաղաքացիների կողմից ընտրված ներկայացուցիչների ծայրերի 2/3-ով:

2. Հանրապետության նախագահի թեկնածությունը կարող են առաջարկել կուսակցությունները, քաղաքական եւ հասարակական կազմակերպություններն ու միությունները եւ ոչ լիակատար, քան 100.000 ընտրողների ստորագրություններով լիազորված քաղաքացիների խումբը:

3. Նախագահի լիազորությունների ժամկետը հինգ տարի է:

4. Հանրապետության նախագահի կարող է ընտրվել 30 տարին լրացած Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին:

5. Ոչ ոք չի կարող երկուսից ավելի անգամ անընդմեջ ընտրվել Հանրապետության նախագահ:

6. Հանրապետության նախագահի ընտրության կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքով:

Հոդված 81. 1. Հանրապետության նախագահն իր լիազորությունների ամբողջ ժամանակաշրջանում չի կարող լինել որեւէ կուսակցության, քաղաքական, հասարակական կազմակերպության կամ միության անդամ:

2. Հանրապետության նախագահը չի կարող վարձատրվող ղեկավար այլ ղեկավարներ զբաղեցնել, լինել ընտրովի-ներկայացուցչական մարմինների կամ ընտրական հանձնաժողովների անդամ, ինչպես նաեւ զբաղվել մասնավոր ձեռնբերելու պայմար:

Հոդված 82. Հայաստանի Հանրապետության նախագահը

1. Ստորագրում եւ հրատարակում է Ազգային ժողովի կողմից ընդունված օրենքները:

2. Ընդունում է ենթաօրենսդրական ակտեր՝ հրամանագրեր եւ կարգադրություններ:

3. Ազգային ժողովին ներկայացնում է վարչապետի թեկնածություններ:

4. Իր կողմից հաջորդաբար ներկայացված վարչապետի երկու թեկնածությունները սահմանված ժամկետում Ազգային ժողովի հավանությունը չարժանանալու դեպքում դիմում է Ազգային ժողովին՝ վարչապետ ընտրելու առաջարկությամբ:

5. Սույն հոդվածի 4-րդ կետում սահմանված ժամկետում վարչապետ չընտրվելու դեպքում արձակում է Ազգային ժողովը եւ նշանակում նոր ընտրություններ:

6. Առաջարկում է հրավիրել Ազգային

ժողովի արտահերթ նիստեր:

7. Հնգօրյա ժամկետում հրամանագրերով վավերացնում է Ազգային ժողովի ղեկավարման անձանց ընտրությունների եւ նրանց ղեկավարման անձինք մասին որոշումները:

8. Ազգային ժողովին առաջարկում է իրավաբանական խորհրդի անդամներից երեքի թեկնածությունը:

9. Գործադրում է համաձայնեցնող ընթացակարգեր օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների, ինչպես նաեւ կենտրոնական իշխանության եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջեւ ծագող վեճերը լուծելիս:

10. Ազգային ժողովի որոշման հիման վրա հանրապետության ամբողջ տարածքում կամ նրա առանձին մասերում հայտարարում է արտակարգ դրություն:

11. Ազգային ժողովի որոշման հիման վրա հանրապետության ամբողջ տարածքում կամ նրա առանձին մասերում հայտարարում է ռազմական դրություն:

12. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության առաջարկով հայտարարում է լրիվ կամ մասնակի զորահավաք:

13. Հայաստանի Հանրապետությունը ներկայացնում է միջազգային հարաբերություններում, Հայաստանի Հանրապետության անունից կնքում է միջազգային դաշինքային պայմանագրեր, համաձայնագրեր եւ դրանք ներկայացնում է Ազգային ժողովի վավերացմանը:

14. Ընդունում է Հայաստանի Հանրապետությունում օտարերկրյա ղեկավարների դեսպաններին ու միջազգային կազմակերպությունների լիազոր ներկայացուցիչների հավասարազրեք եւ հեռ կանչման գրքեր:

15. Պարգևատրում է Հայաստանի Հանրապետության ղեկավար ղարգևներով:

16. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացմամբ շնորհում է բարձրագույն զինվորական կոչումներ եւ ղեկավարազնական դասեր:

17. Լուծում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ստանալու եւ քաղաքացիությունից դուրս գալու հարցերը:

18. Տալիս է արտասահմանի իրավունք:

19. Ներում է շնորհում:

Հայաստանի Հանրապետության նախագահի կարգավիճակը սահմանվում է օրենքով:

Հոդված 83. 1. Հանրապետության նախագահի հրամանակների կամ լիազորությունների կատարման անհնարինության կամ նրա մահվան կամ օրենքով սահմանված կարգով ղեկավարման արվելու դեպքում նրա տարակառավարությունները կատարում է Ազգային ժողովի նախագահը, իսկ եթե դա հնարավոր չէ՝ վարչապետը:

2. Հանրապետության նախագահի լիազորությունների կատարման անհնարինության հարցը կարող է առաջանալ նրա ծանր հիվանդության կամ այլ անհարթահարելի խնդրանքների դեպքում, որոնց անկայությունը հաստատվում է Ազգային ժողովը տրամադրությունների ընդհանուր թվի ծայրերի տարածք մեծամասնությամբ:

3. Հանրապետության նախագահի հրամանակներն ընդունվում է Ազգային ժողովի տրամադրությունների ընդհանուր թվի ծայրերի տարածք մեծամասնությամբ:

4. Հանրապետության նախագահը կարող է Ազգային ժողովի կողմից ընտրված անձինք օրենքով սահմանված կարգով Սահմանադրության դրամաները խախտելու, Հայրենիքին դավաճանելու կամ այլ հանցագործության մեղադրանքով:

5. Ազգային ժողովի նախագահը կամ վարչապետը հանրապետության նախագահի լիազորությունները ժամանակավորապես կատարելիս չեն կարող արձակել Ազգային ժողովը եւ նշանակել արտահերթ ընտրություններ:

**ՎԵՑԵՐՈՐԳ ԳԼՈՒԽ
Օրենսդիր իշխանությունը**

Հոդված 84. 1. Հայաստանի Հանրապետությունում օրենսդիր իշխանությունը տրանսպարենտ է Ազգային ժողովին:

2. Ազգային ժողովը կազմված է 121 տրամադրություն:

3. Ազգային ժողովի տրամադրություններից 61-ը ընտրվում են նույնաթիվ միանշանակ ընտրական օկրուգներում մաժորիտար ընտրական համակարգով: Պատգամավորական թեկնածուներն առաջադրվում են կուսակցությունների, հասարակական կազմակերպությունների, դրանց դաժինների եւ միությունների կողմից կամ ինքնաառաջադրման կարգով:

4. Ազգային ժողովի մյուս 60 տրամադրություններն ընտրվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքը ընդգրկող մեկ միասնական բազմամասնակ ընտրական օկրուգից՝ կուսակցությունների կամ դրանց դաժինների ցուցակներով համամասնական-բազմակուսակցական ընտրական համակարգով:

5. Ազգային ժողովի ընտրությունների կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքով:

6. Ազգային ժողովի տրամադրությունների լիազորությունների ժամկետը 4 տարի է:

7. Ազգային ժողովի գործունեությունը կարգավորվում է Սահմանադրությամբ եւ Ազգային ժողովի կանոնակարգով, որը հաստատվում է օրենքով:

Հոդված 85. Ազգային ժողովը

1. Ընդունում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքներ:

2. Փոփոխություններ եւ լրացումներ է կատարում օրենքներում ու մեկնաբանում դրանք:

3. Առաջարկներ է մշակում Սահմանադրության հիմնադրույթներում կատարվելի փոփոխությունների վերաբերյալ եւ դրանք ներկայացնում համաժողովրդական վեճակության վավերացմանը:

4. Նշանակում է Ազգային ժողովի ընտրությունները:

5. Նշանակում է համաժողովրդական վեճակություն:

6. Հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության ներքին եւ արտաին քաղաքականության ռազմավարական ծրագիրը եւ վերահսկում է դրա կատարումը:

7. Հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության ղեկավար սահմանները:

8. Սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային կառուցվածքը:

9. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների համաձայնությամբ փոփոխում է բնակավայրերի եւ վարչատարածքային միավորների սահմանները, կատարում է բնակավայրերի վերանվանում:

10. Սահմանում է տեղական ինքնակառավարման օղակների կարգավիճակները նրանց՝ Սահմանադրությամբ ամրագրված լիազորությունների քաղաքակցությունները:

11. Ընտրում է Հայաստանի Հանրապետության նախագահին տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչների հեռ համաձայն:

12. Ընդունում է Հայաստանի Հանրապետության նախագահի հրամանաբեւ Սահմանադրությամբ նախատեսվող դեպքերում ղեկավարման անձինք:

13. Հաստատում է հանրապետական կառավարության կառուցվածքը, վարչապետի ներկայացմամբ կազմում, վերանվանում եւ վերացնում է նախարարություններ:

14. Ընտրում է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին եւ նրա ներքին մամբ հաստատում է կառավարության առանձին անդամների թեկնածուները:

15. Հայաստանի Հանրապետության

2. Առաջարկներ է ներկայացնում Ազգային ժողովի նիստերի օրակարգի վերաբերյալ:

3. Անհրաժեշտ դայմաններ է ստեղծում Ազգային ժողովի հանձնաժողովների, կուսակցական խմբակցությունների, դասգամավորական խմբերի և առանձին դասգամավորների համար:

4. Պաշտոնաթիվ հրատարակում է Ազգային ժողովի որոշումները:

Հոդված 97. 1. Օրինագծերի և որոշումների նախագծերի նախադասարան և նմանական, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենքների և Ազգային ժողովի որոշումների կատարման ընթացքը վերահսկելու և խորհրդարանական հետախուզություններ ու նմանակումներ անցկացնելու համար Ազգային ժողովն ընտրում է մեծական և ժամանակավոր հանձնաժողովներ:

2. Պետական մարմինները և դատարանային ամբիոնի պաշտակալներն են կատարելով Ազգային ժողովի հանձնաժողովների իրենց իրավասության սահմաններում ներկայացված դիմումները, հանձնաժողովներին տրամադրել անհրաժեշտ նյութեր և փաստաթղթեր:

3. Ազգային ժողովի հանձնաժողովների՝ իրենց իրավասության սահմաններում ընդունած հանձնարարականները ենթակա են դատարանի նմանական դիմումների և դատարանային անձանց կողմից, որոնք օրենքով սահմանված ժամկետում դատարան են սեղեկացնել ստացած հանձնարարականների նմանական արդյունքների և ձեռնարկած միջոցառումների մասին:

4. Ազգային ժողովի մեծական հանձնաժողովների անվանացանկը և կարգավիճակը սահմանվում է նրա կանոնակարգով:

Հոդված 98. 1. Ազգային ժողովին առընթեր ֆինանսաբյուջեային վերահսկողության դաշտը վերահսկում է կառավարության և նախարարությունների ֆինանսական գործունեությունը:

2. Ազգային ժողովը Պետական բյուջեի կատարման ընթացքի և արդյունքների մասին Կառավարության հաշվետվությունը նմանակում է ֆինանսաբյուջեային վերահսկողության դաշտի եզրակացության հիման վրա:

ՅՈՒՅԵՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

Գործադիր իշխանությունը

Հոդված 99. 1. Հայաստանի Հանրապետությունում գործադիր իշխանությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝ վարչապետի գլխավորությամբ:

2. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը կազմված է վարչապետից և նախարարներից:

3. Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը և նախարարները չեն կարող վարձատրվող այլ դիմացի դատարաններ գրառնել, լինել ընտրվող ներկայացուցչական մարմինների կամ ընտրական հանձնաժողովների անդամ, ինչպես նաև զբաղվել մասնավոր ձեռներեցությամբ:

4. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը տրամադրում է ստանդարտները, հաշվետվություն է տալիս Ազգային ժողովին:

5. Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի և կառավարության անդամների անձնամասնավորությունը երաշխավորվում է սույն Սահմանադրության հոդ. 86-ի 2 և 3 կետերում սահմանված կարգով:

6. Սահմանադրությանը, օրենքներին և Ազգային ժողովի որոշումներին չհակասող կառավարության որոշումներն ու կարգադրությունները դատարանի կողմից Հայաստանի Հանրապետության բոլոր դատարաններում, դատարանային անձանց,

դիմացի և հասարակական կազմակերպությունների ու ֆառագիտների համար:

7. Կառավարության՝ ֆառագիտների կենսամակարդակի վաթարացմանը հանգեցնող որոշումները և կարգադրությունները առանց Ազգային ժողովի վավերացման իրավաբանական ուժ չունեն:

8. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կարգավիճակը սահմանվում է օրենքով:

Հոդված 100. Հայաստանի Հանրապետության վարչապետը

1. Ազգային ժողովին առաջարկներ է ներկայացնում կառավարության կառուցվածի, նախարարությունների կազմավորման, վերակազմավորման և լուծարման մասին:

2. Ազգային ժողովի հաստատման է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կազմը:

3. Ազգային ժողովին առաջարկներ է ներկայացնում կառավարության կազմում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ:

4. Սահմանադրության և օրենքների հիման վրա որոշում է կառավարության գործունեության հիմնական ուղղությունները և դեկլարում է նրա աշխատանքը:

5. Ազգային բանկի կառավարչի հետ համատեղ Ազգային ժողովին առաջարկ է ներկայացնում դրամական էմիսիա իրականացնելու մասին:

6. Ազգային ժողովին առաջարկ է ներկայացնում դատարանային հարաբերություններում հիմնական ուղղությունները և դեկլարում է նրա աշխատանքը:

7. Ազգային ժողովին առաջարկ է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության զինվորական ստորաբաժանումները և միավորումները հանրապետության սահմաններից դուրս բերելու մասին:

8. Ազգային ժողովին առաջարկ է ներկայացնում դատարանից դիմումների զինված ուժերը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում սեղակայելու և այդ տարածքում անցումը թույլատրելու մասին:

9. Ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետությունը միջազգային հարաբերություններում, կնքում է միջդիմացի և միջկառավարական դայմանագրեր ու համաձայնագրեր և ներկայացնում Ազգային ժողովի վավերացմանը:

10. Հայաստանի Հանրապետության նախագահին առաջարկներ է ներկայացնում բարձրագույն զինվորական կոչումներ, դիվանագիտական դասեր և այլ հասուկ աստիճաններ շնորհելու մասին:

11. Ազգային ժողովի առջև դնում է կառավարությանը վստահություն հայտնելու հարցը:

Հոդված 101. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը

1. Հայաստանի Հանրապետության ներքին և արտաքին ֆառագիտության ուղղությամբ կատարվող ծրագրի հիման վրա մեծական և մեկամսյա ժամկետում Ազգային ժողովի հաստատման է ներկայացնում Հայաստանի հանրապետության ճեղքատակ, սոցիալական ու մշակութային զարգացման ծրագրերը և աղախովում է դրանց կատարումը:

2. Կազմում է Ազգային ժողովի հաստատման է ներկայացնում հանրապետության դիմացի բյուջեի նախագիծը:

3. Աղախովում է դիմացի բյուջեի կատարումը:

4. Ազգային ժողովին հաշվետվություն է տալիս հանրապետության ճեղքատակ, սոցիալական և մշակութային զարգացման ծրագրերի և դիմացի բյուջեի կատարման ընթացքի ու արդյունքների մասին:

5. Հայաստանի Հանրապետության նախագահին առաջարկ է ներկայացնում լիզիվ կամ մասնակի գորհալվալ անցկացնելու մասին:

6. Ազգային ժողովի հաստատման է ներկայացնում օտարերկրյա սերունդներում Հայաստանի Հանրապետության դիմացի և միջազգային կազմակերպություններում լիազոր ներկայացուցիչների թեկնածությունները:

7. Աղախովում է միասնական ֆինանսական, վարչային և հարկային ֆառագիտության իրականացումը:

8. Կառավարում է համադիմացի սեփականությունը:

9. Աղախովում է դիմացի ֆառագիտության իրականացումը գիտության, մշակույթի, կրթության, առողջապահության, սոցիալական աղախովության և բնության ու օրգակա միջավայրի դատարանային բնագավառներում:

10. Միջոցներ է ձեռնարկում երկրի դատարանության, ազգային անվանգության և արտաքին ֆառագիտության իրականացման ուղղությամբ:

11. Միջոցներ է ձեռնարկում օրինականության, ֆառագիտների իրավունքների և ազատությունների աղախովում, սեփականության ու հասարակական կարգի դիմացի սահմանում և իրավախախտումների դեմ աղախով ուղղությամբ:

12. Ի կատարումն Սահմանադրության, օրենքների և Ազգային ժողովի որոշումների՝ հրատարակում է ենթաօրենսդրական ակտեր որոշումներ և կարգադրություններ:

13. Իրականացնում է Սահմանադրությամբ և օրենքներով իրեն վերադասված այլ լիազորություններ:

Կառավարության կարգավիճակը սահմանվում է օրենքով:

Հոդված 102. 1. Պետական ծառայողներն աշխատանքի են նշանակվում և դատարանվարում են բացառապես մասնագիտական դիմացիության չափանիշների հիման վրա:

2. Յուրաբանչյուր դիմացի ծառայող անձնական դատարանային կարգով և կրում ամեն մի վերադաս դիմացի մարմնի կամ դատարանային անձի՝ Սահմանադրությանը և օրենքներին հակասող կարգադրությունները կատարելու համար:

3. Պետական ծառայողների կարգավիճակը սահմանվում է նրանց անկողմնակալ գործունեությունը երաշխավորող օրենքով:

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽ

Դատական իշխանություն

Հոդված 103. 1. Դատական իշխանությունն իրագործում է իրավասու դատարանների համակարգը, որը բաղկացած է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական դատարանից, Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանից, Տնտեսական իրավար դատարանից և սեղակական դատարաններից:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում արդարադատությունն իրականացնում է միայն դատարանը:

3. Արակարգ դատարանների ստեղծումն ազգային է:

4. Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանում և սեղակական դատարաններում, որոնք դատարանային ազատագրվում նախատեսող ֆրեական գործերի դատարանությունն իրականացվում է երկվյալ ասեմակալների մասնակցությամբ:

5. Դատարաններն անկախ են և ենթարկվում են միայն Սահմանադրությանն ու օրենքներին:

6. Տեղական դատարանները, Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանը և Տնտեսական իրավար դատարանը իրավունք չունեն կիրառելու Սահմանադրությանը հակասող օրենքներ:

7. Նման հակասություն հայտնաբերելու դեպքում նրան կասեցնում են իրենց վարչություն եղած գործը և հասուկ որոշումը հայտնում Սահմանադրական դատարանին:

8. Տեղական դատարանները, Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանը և Տնտեսական իրավար դատարանը գործերի նմուշային ժամանակ, դարգելով դիմացի մարմնի կամ դատարանային անձի կողմից ընդունված իրավական ակտի անհամադասախախտությունն օրենքին, ըստ օրենքի որոշում են կայացնում:

Հոդված 104. 1. Դատավոր կարող է ընտրվել 30 տարեկան լրացած, բարձրագույն իրավաբանական կրթություն և իրավաբանական աշխատանքի առնվազն ինը տարեկան օրենսդրական ֆառագիտ: Օրենքը կարող է դատավորի դատարանի համար սահմանել լրացուցիչ դիմացիներ:

2. Դատավորների լիազորությունները կարող են դադարեցվել կամ կասեցվել օրենքով սահմանված կարգով:

3. Դատավորներն ստանում են աշխատավարձ: Պետությունը հոգում է արդարադատության իրականացման հետ կապված բոլոր ծախսերը:

4. Դատավորները չեն կարող վարձատրվող այլ դատարաններ զբաղեցնել, լինել ընտրվող ներկայացուցչական մարմինների կամ ընտրական հանձնաժողովների անդամ, ինչպես նաև զբաղվել մասնավոր ձեռներեցությամբ:

5. Դատավորների անձնամասնավորությունը երաշխավորվում է սույն Սահմանադրության հոդ. 86-ի 2 և 3 կետերում սահմանված կարգով:

Հոդված 105. 1. Տնտեսական իրավար դատարանի նախագահի, անդամների և սեղակական դատավորների, ինչպես նաև Գլխավոր դատախազի թեկնածությունները Ազգային ժողով է ներկայացնում առնվազն 15 տարեկան մասնագիտական ստառ ունեցող երեմական դատավորներից և փաստաբաններից ու իրավագիտության բնագավառի գիտական և ուսումնական հաստատություններից կազմված երեմ ներկայացուցիչներից իրավաբանական խորհուրդը, որն ընտրվում է Ազգային ժողովի կողմից: Խորհրդի անդամներից երեմի թեկնածությունը առաջադրում է Հանրապետության նախագահը:

2. Իրավաբանական խորհրդի լիազորությունների ժամկետը 6 տարի է: Երկու տարին մեկ իրավաբանական խորհրդի կազմը փոփոխվում է մեկ երրորդով:

3. Իրավաբանական խորհուրդը դատավոր է դատավորների յուրաբանչյուր քափուր սեղի և Գլխավոր դատախազի դատարանի համար Ազգային ժողովին առաջադրել երկու թեկնածու:

Հոդված 106. 1. Հայաստանի Հանրապետությունում դատական իշխանությունն իրականացվում է վարչական, սահմանադրական, ֆառագիտական և ֆրեական դատարանություններով:

2. Դատական նիստերը դոմբաց են: Դատարանությունն ընթանում է մրցակցության սկզբունքի անուշ կիրառմամբ: Դատարանության ընթացում երաշխավորվում է կողմերի լիակատար իրավահավասարությունը:

3. Առաջին աշյանի դատարաններում ֆրեական գործերի հեռակա նմուշային արգելվում է:

4. Դատարանության հրատարակայնությունը կարող է սահմանափակվել միայն օրենքով նախատեսված բացառիկ դեպքերում, եթե դա դայմանավորված է դիմացի, մասնագիտական և անուշական գաղտնիներ կամ ֆառագիտների անձնական ու ընտանեկան կյանքի մասին սեղակություններ չհրատարակելու անհրաժեշտությամբ:

Հոդված 107. 1. Սահմանադրական դատարանն աղախովում է Հայաստանի Հանրապետության բոլոր դիմացի և սեղակական ու սեղակական

դական ինՖնակառավարման մարմինների և լուսակցությունների, ֆառական, հասարակական կազմակերպությունների և միությունների գործունեության համադաստիարակությունը Սահմանադրությանը:

2. Սահմանադրական դատարանի անդամներն ընտրվում են համընդհանուր, հավասար և ուղղակի ընտրական իրավունքի հիման վրա զաղսնի փվարկությամբ՝ 9 տարի ժամկետով՝ իրավաբանական խորհրդի առաջադրած թեկնածուներից:

3. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական դատարանը կազմված է նախագահից և 8 անդամներից:

4. Սահմանադրական դատարանի նախագահն ընտրվում է նրա անդամների կողմից երեք տարի ժամկետով:

5. Սահմանադրական դատարանի կարգավիճակը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական դատարանի մասին օրենքով: Սահմանադրական դատարանի գործունեությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական դատարանի օրենսգրքով:

Հոդված 108. Սահմանադրական դատարանն իրավասու է

1. Վերացնելու Սահմանադրությանը հակասող Հայաստանի Հանրապետության օրենքները, Ազգային ժողովի որոշումները, հանրապետության նախագահի, կառավարության ու մյուս ղեկավար մարմինների և լուսակցության անձանց կողմից ընդունված ակտերը, ինչպես նաև նրանց կողմից կնքված այն միջազգային դաշմանագրերը և համաձայնագրերը, որոնք հակասում են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը:

2. Լուծել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունների սահմանադրական լիազորությունների հետ կապված վեճերը:

3. Լուծել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական իշխանությունների և տեղական ինՖնակառավարման մարմինների սահմանադրական լիազորությունների հետ կապված վեճերը:

4. Լուծել կուսակցությունների, ֆառական և հասարակական կազմակերպությունների և միությունների հիմնադիր փաստաթղթերի գրանցման, նրանց գործունեության ժամանակավոր դադարեցման և լուծարման հետ կապված վեճերը:

Սահմանադրական դատարանի որոշումները վերջնական են: Հակասահմանադրական ճանաչված օրենքներն ու մյուս ակտերը, ինչպես նաև միջազգային դաշմանագրերը և համաձայնագրերն անվավեր են, գործ իրավաբանական ուժից Սահմանադրական դատարանի որոշման հրադարակման դրանից:

Հոդված 109. 1. Հայաստանի Հանրապետության Պետական դատարանը բարձրագույն դատական աստիճան է տեղական դատարանների կողմից ինՖնակառավարման, ֆառաֆազիական, ֆրեական և մյուս գործերով ու հսկողություն է իրականացնում դրանց գործունեության նկատմամբ:

2. Պետական դատարանը բաղկացած է նախագահից, նրա տեղակալներից, վարչական, ֆառաֆազիական ու ֆրեական կոլեգիաներից և Պետական դատարանի նախագահությունից, որոնք ընտրվում են Պետական դատարանի անդամների կողմից զաղսնի փվարկությամբ:

3. Պետական դատարանն իրավասու է վերացնել տեղական ինՖնակառավարման մարմինների և դրանց ղառոնասար անձանց ադորիների որոշումները և ղառոնանակ անել օրենքների ու կենտրոնական իշխանությունների մյուս որոշումների դահանջները լիախսած ղառոնասար անձանց:

4. Պետական դատարանի կարգավիճակը

սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության Պետական դատարանի մասին օրենքով: Պետական դատարանի գործունեությունը կարգավորվում է վարչական, ֆառաֆազիական և ֆրեական դատարանի օրենսգրքով:

Հոդված 110. 1. Տեղական դատարանների լիազորությունների ժամկետը հինգ տարի է:

2. Տեղական դատարանների կարգավիճակը սահմանվում է օրենքով: Նրանց գործունեությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության վարչական, ֆառաֆազիական և ֆրեական դատարանի օրենսգրքով:

Հոդված 111. 1. Պետական և տեղական ինՖնակառավարման մարմինների ձեռնարկությունների, ինչպես նաև ֆառաֆազիների և նրանց միավորումների միջև ծագող ճեռտական վեճերը լուծում է Տեռտական իրավարար դատարանը:

2. Տեռտական իրավարար դատարանի կարգավիճակը սահմանվում է օրենքով:

Հոդված 112. 1. Հայաստանի Հանրապետության Գլխավոր դատախազը և նրան ենթակա դատախազները հսկում են հեռալնությունն ու նախալնության մարմինների գործունեության օրինակալությունը, ադաաիում են նրանց կողմից օրենքների ճեզրի և միանձանակ կիրառումը, դատարանում ղառոնանում են ղեռտական մեղադրանքը, դատարան են ներկայացնում ղեռտական ճահերը ղառոնող հայցեր և դատական կարգով բողոաարկում են ղեռտական և ինՖնակառավարման մարմինների ու ղառոնասար անձանց օրենքին հակասող որոշումները և մյուս ակտերը:

2. Հայեռաբերված օրինախախտման վերացման վերաբերալ Գլխավոր դատախազի և նրան ենթակա դատախազների որոշումները ղառաադիր են հեռալնական ու նախալնական մարմինների համար:

3. Գլխավոր դատախազն ընտրվում է Ազգային ժողովի կողմից 7 տարի ժամկետով, Իրավաբանական խորհրդի առաջադրած թեկնածուներից:

4. Հայաստանի Հանրապետության դատախազության կարգավիճակը սահմանվում է օրենքով:

ԻՆՆԵՐՈՐԳ ԳԼՈՒԽ

Տեղական ինՖնակառավարումը

Հոդված 113. 1. Հայաստանի Հանրապետության վարչաաարածալին միավորները և դրանց կազմավորման ու վերակազմավորման կարգը սահմանվում է օրենքով:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում տեղական ինՖնակառավարումն իրականացվում է տեղական հանրավեռների ու ընտրվի-ներկայացուցչական և գործադիր մարմինների միջոցով:

3. Տեղական նձանակության բոլոր հարցերը լուծվում են բացառադես տեղական ինՖնակառավարման մարմինների կողմից համադեսական ճահերի հաձվամամբ:

4. Սահմանադրությամբ և օրենքներով իրենց սռամադրված իրավասության ճրջանակներում տեղական ինՖնակառավարման մարմիններն ինՖնուույն են և անկախ կենտրոնական իշխանությունից:

Հոդված 114. 1. Համադեսական նձանակության այն հարցերը, որոնք ճոձափում են տեղական ինՖնակառավարման ճահերը, լուծվում են վերջիններիս անմիջական մասնակցությամբ:

2. Հանրադեսության կենտրոնական իշխանությունների և տեղական ինՖնակառավարման մարմինների միջև սահմանադրական լիազորությունների հետ կապված վեճերը լուծում է Սահմանադրական

դատարանը:

3. Տեղական ինՖնակառավարման մարմինների կարգավիճակը, միմյանց և կենտրոնական իշխանության հետ հարաբերությունների բնույթը սահմանվում են օրենքով:

Հոդված 115. 1. Տեղական ինՖնակառավարման ընտրվի-ներկայացուցչական մարմիններն են ճրջանալին, ֆառաֆալին, ավանալին ու գյուղական խորհուրդները, որոնք ընտրվում են համընդհանուր, հավասար և ուղղակի ընտրական իրավունքի հիման վրա զաղսնի փվարկությամբ:

2. Տեղական ինՖնակառավարման ընտրվի-ներկայացուցչական մարմինների լիազորությունների ժամկետը 4 տարի է:

3. Տեղական ինՖնակառավարման ընտրվի-ներկայացուցչական մարմինների ընտրությամբ կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքով:

Հոդված 116. 1. Գյուղերում և ավաններում խորհուրդները վերահսկում են իրենց կողմից ընտրված նախագահների գործունեությունը:

2. Ճրջանների գործադիր իշխանության ղեկավարները և ֆառաֆազուխներն ընտրվում են՝ անմիջականորեն բնակչության կողմից համընդհանուր, հավասար և ուղղակի ընտրական իրավունքի հիման վրա զաղսնի փվարկությամբ՝ 4 տարի ժամկետով:

Ճրջանների գործադիր իշխանության ղեկավարների և ֆառաֆազուխների ընտրության կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքով:

3. Ճրջանների գործադիր իշխանության ղեկավարները և ֆառաֆազուխները ինՖնակառավարումն իրականացնում են ինՖնուույն, նձանակում և փոփոխում են իրենց ենթակա վարչակազմը:

4. Ճրջանալին և ֆառաֆալին խորհուրդները վերահսկում են ճրջանի գործադիր իշխանության ղեկավարի կամ ֆառաֆազիի գործունեությունը՝ առանց միջամտելու դրան:

5. Բավարար հիմքերի առկայությամբ խորհուրդն իր անդամների ընդհանուր թվի ձայների 2/3-ով կարող է որոշում կայացնել ճրջանի գործադիր իշխանության ղեկավարի կամ ֆառաֆազիի ընտրությունը ժամկետից ճուս անցկացնելու մասին:

Հոդված 117. Կենտրոնական իշխանություններն իրավասու են Հայաստանի Հանրապետության Պետական դատարանում զանգաաարկել տեղական ինՖնակառավարման մարմինների և դրանց ղառոնասար անձանց ադորիների գործողությունները:

Հոդված 118. 1. Տեղական ինՖնակառավարման մարմիններն ունեն հողի, անձարծ և ձարծական գույրի սեփականության, իրենց սեփական ֆինանսական միջոցների իրավունք:

2. Օրենքով նախատեսված բացառիկ դեդիերում տարերալին ադեսների հեռալնների վերացման նդատակով տեղական ինՖնակառավարման մարմիններին դատակնող սեփականությունը կարող է օաարվել համադեսական կարիքների համար՝ նախնական-և ադառաադի փոխհառուցման դայմանով:

3. Տեղական ինՖնակառավարմանը դատակնող սեփականության օաարման հետ կապված վեճերը լուծում է Տեռտական իրավարար դատարանը:

Հոդված 119. Տեղական ինՖնակառավարման մարմինների լիազորությունները տարածվում են հետևալ դորսների վրա.

1. Իրենց ենթակա հաստատությունների և գերատեսչությունների հիմնադրում և ղեկավարում:

2. Տեղական բյուջեի հաստատում և տնօրինում:

3. Հաստատական կարգի դահողանում և հակահողեհային ճառալություն:

4. Բնակավայրերի հաստակազում, կառուցադատում և բարեկարգում:

5. Բնակարանալին տեսություն:

6. Կոմունալ ճառալություններ:

7. Տեղական նձանակության ճրերի դահողանում և օզազորում:

8. Տեղական նձանակության հիդրոտեխնիկական ճիությունների՝ ջրանցիների, անբարակների, ոռոզման ցանցերի նախագում, կառուցում, ճահազորում և վերանորոզում:

9. Տեղական նձանակության նանադահանների նախագում, կառուցում, ճահազորում և վերանորոզում:

10. Տեղական ադյունաբերություն և առեսատազորություն:

11. Անտանների դահողանում և ճահազորում:

12. Առողջադահության, սանիտարաիդիենիկ և հակահամաճարակալին ճառալություններ:

13. Մայրերին, մանուկներին, ճրերին և հաձանդամներին ցույց տրող օզություն:

14. ճողովրդական կրթություն, առեսատավորական և մասնազիտական ուսուցում:

15. Տոնավաճառներ և ճուկաներ:

16. Տեղական նձանակության հանրալին և բուժիչ ճրեր:

17. Թանգարաններ, գրադարաններ և մձակուրային այլ օջախներ:

18. Պատմության և մձակույթի հուձարձանների դահողանում:

19. Գյուրանողներ և գրոսաճրջիկության գործ:

20. Սդորսի զարգացում և բնակչության հանգստի կազմակերպում:

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԵՋՐԱՓՈԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 120. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադիր ժողովի կողմից ընդունված Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունն ուժի մեջ է մտնում համաճողովրդական փվարկությամբ վավերացվելու դահից:

Հոդված 121. 1. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարվում են համաճողովրդական փվարկությամբ:

2. Համաճողովրդական փվարկությամբ Սահմանադրության մեջ կատարվելի փոփոխությունների կամ լրացումների առաջարկը բացառադես ներկայացնում է Ազգային ժողովը:

Հոդված 122. 1. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության ընդունման օրվանից նրան հակասող բոլոր օրենքները և մյուս իրավական ակտերը կորցնում են իրենց իրավաբանական ուժը և անվավեր են:

2. Հայաստանի Հանրապետության գործող իշխանությունները մինչև Սահմանադրությամբ նախատեսված ղեռտական մարմինների և ղառոնասար անձանց ընտրությունները գործում են սույն Սահմանադրությամբ անազրված լիազորությունների ճրջանակներում:

ՎԱԾԿ-ի, ՎԴԿ-ի, ՎԿԿ-ի, ՎՅԳ-ի, ՎՈԱԿ-ի և ՍԻՄ-ի ֆառաֆազիական համաձայնության Սահմանադրության խորհրդի կողմից միաձայն հավանության տարածանքի միատեսական նախագիծը, որը կազմել է կուսակցությունների ներկայացուցիչների աշխատանքալին խումբը՝ իրավազիտության ղակտոր ՎԼԱԳԻՍԻՐ ՆԱՋԱՐՅԱՆԻ ղեկավարությամբ: